

SCURTĂ ISTORIE A ROMÂNIEI

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

LUCRĂRI GENERALE

P. Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dacia*, 1812; Idem, *Istoria bisericii românilor*, 1813; A. T. Laurian, *Istoria Românilor*, partea I-III și supl. I, 4 vol., Iași, 1853-1857; Ę. Regnault, *Histoire politique et sociale des Principatés danubiennes*, Paris, 1855; M. Kogălniceanu, *Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des valaques transdanubiens*, Berlin, 1873; I. N. Șoimescu, *Istoria generală a Românilor din amândouă Daciile*, 3 vol., București, 1889; F. Damé, *Histoire de la Roumanie depuis l' avènement des princes indigènes jusqu' à nos jours, 1822-1900*, Bucarest, 1901; A.D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, vol. 1-13, Iași, 1912; E. Pitard, *La Roumanie*, Paris, 1917; D. Onciul, *Curs de Istoria Românilor*, (litografiat), București, 1919; I. Ursu, *Aperçu historique sur le passé du peuple roumain*, Paris, 1919; Șt. Meteș, *Istoria neamului românesc*, vol. I, Sibiu, 1922; N. Bănescu, *Historical Survey of the Romanian people*, Bucharest, 1926; Dr. I. Lupaș, *Istoria românilor*, ed. IV, București, 1927; N. Iorga, *Istoria bisericii și vieții religioase a românilor*, vol. I-II, București, 1928; Idem, *Istoria Românilor și a civilizațiilor lor*, București, 1929; P. P. Panaitescu, *Curs de istoria românilor*, București, 1930; S. Mehedinți, G. Vălsan, *România*, București, 1933; C. C. Giurescu, *Curs de istoria românilor și bibliografie critică*, București, 1934-1935; F. Aaron, *O idee repede de istoria Principatului Țării Românești*, București, 1935; C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, București, 1935-1946; N. Iorga, *Istoria românilor*, 10 vol., București, 1936-1939; S. Mehedinți, *Le pays et le peuple roumain*, Paris, 1937; R. Seișanu, *La Roumanie, pays latin*, Paris, 1937; R. W. Seton-Watson, *Histoire des Roumains de l' époque romaine à l' achèvement de l' unité*, Paris, 1937; *Enciclopedia României*, editori D. Gusti, C. Orghidan, M. Vulcănescu, D. Botta, vol. I-IV, București, 1938-1943; S. Sibilă, *La Roumanie da Decebal a Carol II (visione storica in relazione ai rapporti con l' Italia)*, Bologna, 1939; H. Ursu, *Kurze rumänische Geschichte*, Bukarest, 1941; *Istoria românilor*, (colectiv), 4 vol., București, 1960-1964; St.A. Fischer-Galatz, *Rumania. A Bibliografic Guide*, Washington, 1963; P. P. Panaitescu, *Introducere în istoria culturii românești*, București, 1969; *Bibliografia istorică a României*, vol. I-IX, București, 1970-2000; St. A. Fischer-Galați, *România în secolul al XX-lea*, New York, 1970; ed. II, Iași, 1998; *Istoria poporului român*, (colectiv), București, 1970; A. Oțetea (sub redacția), *The History of the Romanian People*, New York, 1970; C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și până astăzi*, București, 1971; *Istoria României. Compendiu* (colectiv), ed. II, București, 1971; *Istoria României în date*, (colectiv), București, 1971, (ediție nouă 2003); O. Bârlea, *Romania and the Romanians*, Los Angeles, 1977; *Histoire chronologique de la Roumanie* (colectiv), Bucarest, 1977; Em. Condurachi, C. Daicoviciu, *Romania*, Geneva, 1978; *Enciclopedia istoriografiei românești*, (Șt. Ștefănescu coordonator), București, 1978; *Atlas pentru istoria României*, (colectiv), București, 1983; C. Castellan, *Histoire de la Roumanie*, Paris, 1984; D. and A. Deletant, *Romania*, Oxford, Santa Barbara, 1985; I. Gheție, Al. Mareș, *Originile scrisului în limba română*, București, 1985; N. Iorga, *Locul românilor în istoria universală*. Ediție Radu Constantinescu, București, 1985; Gh. Buzatu, (coordonator), *Românii în istoria universală*, vol. I-III, Iași, 1986-1988; G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ed. II, București, 1988; A. Armbruster, *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*, București, 1992, ed. II, 1994; M. Botez, *Românii despre ei înșiși*, București, 1992; M. Eliade, *Les Roumains. Précis historique*, Bucarest, 1992; Vl. Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*, București, 1992, ed. IV, 1995; M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, 3 vol., ed. II, București, 1992-1994; *Dicționar Enciclopedic*, colectiv, 5 vol. (A-Q), București, 1992-1994; B. Jelavich, *History of the Balkans*, Cambridge, 1993; M.

Pop, H. C. Matei, *Mică enciclopedie de istorie universală*, București, 1993, ed. IV, București, 2002; M. Ruffini, *Istoria românilor din Transilvania*, București, 1993; *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, vol. I (A-C), București, 1994; *Interpretări românești. Studii de istorie economică și socială*, ed. II (Șt. Gorovei, M. M. Szekely), București, 1994; B. Murgescu, *Istorie românească - Istorie universală (600-1800)*, București, 1994; M. Nedelea, *Istoria României: compendiu de curente și personalități politice*, București, 1994; I. Alexandrescu, I. Bulei, I. Mamina, I. Scurtu, *Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, București, 1995; ed. II, București, 2003; *Dicționarul Scriitorilor Români* (M. Zăciu, M. Papahagi, A. Sasu, coordonatori), 4 vol., București, 1995-2002; N. Djuvara, *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, București, 1995; *Istoria României de la începuturi până în secolul al VIII-lea* (colectiv), București, 1995; A. Moraru, *Istoria românilor. Basarabia și Transnistria (1812-1993)*, Chișinău, 1995; I. Agrigoroaiei, I. Toderașcu (coordonatori), *Istoria românilor. Compendiu*, Iași, 1996; A. Banciu, *Istoria vieții constituționale din România (1866-1991)*, București, 1996; J. M. Le Breton, *Europa Centrală și Orientală între 1917 și 1990*, București, 1996; (ed. originală: Paris, 1994); D. Ghinea, *Enciclopedia geografică a României*, București, 1996-1998; K. Hitchins, *România. 1866-1947*, București, 1996; Fr. Kellogg, *O istorie a istoriografiei române*, Iași, 1996; M. Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, București, 1996, ed. II, București, 2002; I. Scurtu, *Istoria României în anii 1918-1940. Evoluția regimului politic de la democrație la dictatură*, București, 1996; L. Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, București, 1997; C. Scorpan, *Istoria României. Enciclopedie*, București, 1997; J. Fr. Soulet, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 până în zilele noastre*, Iași, 1998; (ed. orig.-Paris, 1996); M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, ș.a., *Istoria României*, București, 1998; C. Durandin, *Istoria românilor*, Iași, 1998; E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*, București, 1998; K. Hitchins, *Români. 1774-1866*, București, 1998; **O scurtă istorie a românilor. Studii critice**, (coordonatori: **Stephen Fischer-Galați, Dinu C. Giurescu, Ioan- Aurel Pop**; I.-A. Pop, *Români și România. O scurtă istorie*, București, 1998; D. N. Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999. Dicționar*, București, 1999, ed. III, revăzută, București, 2003; I. Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX: 1918-1948*, București, 1999; I. Alexandrescu, I. Bulei, I. Mamina, I. Scurtu, *Enciclopedia de istorie a României*, edițiile I-III, București, 2000-2003; *Istoria românilor*, (colectiv), București, 2001-2003; I. Mamina, *Monarhia constituțională în România. Enciclopedie politică. 1866-1938*, București, 2000; *Enciclopedia limbii române* (coordonator M. Sala), București, 2001; I. Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi (1866-1947)*, vol. I-IV, București, 2001; L. Boia, *România, țară de frontieră a Europei*, București, 2002; G. Castellan, *Histoire du peuple Roumain*, Paris, 2002; Fl. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, ed. III, București, 2002; Cr. Păușan, N. D. Ion, M. Retegan, *Regimul politic din România. O cronologie politică (1945-1989)*, București, 2002; I. Scurtu, *Istoria contemporană a României, 1918-2001*, București, 2002; N. C. Niculescu, *Șefii de stat și de guvern ai României (1859-2003). Mică enciclopedie*, București, 2003; *Structuri politice în Europa Centrală și de Sud-Est (1918-2001)*, vol. I-II, București, 2003.

LUCRĂRI SPECIALE

II. Originile

V. Pârvan, *Getica. O protoistorie a Daciei*, București, 1926, ed. revăzută, București, 1982; Idem, *Dacia. An Outline of the Early Civilisation of Carpatho-Danubian Countries*, Cambridge, 1928, (trad. rom. după originalul în franceză, ed. R. Vulpe, București, 1976); V. G. Childe, *The Danube in prehistory*, Oxford, 1929; V. Christescu, *Viața economică a Daciei romane*, Pitești, 1929; Idem, *Istoria militară a Daciei romane*, București, 1937; V. Pârvan, *Dacia. Civilizațiile străvechi din regiunile carpato-dunărene*, București, 1937, ed. V,

București, 1972; R. Vulpe, *Histoire ancienne de la Dobroudja*, Bucarest, 1938; C. Daicoviciu, *La Transylvanie dans l'Antiquité*, Bucarest, 1945; Idem, *Cetatea dacică de la Piatra Roșie*, București, 1951; C. Daicoviciu, I. Ferenczi, *Așezările dacice din Munții Orăștiei*, București, 1951; Vl. Dumitrescu, *Hăbășești*, București, 1954; R. Vulpe, *Izvoare. Săpăturile din 1937-1948*, București, 1957; Gr. Florescu, R. Florescu, P. Diaconu, *Capidava*, București, 1958; F. R. Florescu, *Monumentul de la Adamclissi. Tropaeum Traiani*, București, 1961; *Fontes ad Historiam Dacoromaniae pertinentes. Izvoare privind istoria României, I. De la Hesiod la Itinerarul lui Antoninus*, București, 1964; H. Daicoviciu, *Dacii*, București, 1965 (ed. II, 1972); M. Gimbutas, *Bronze Age Cultures in Central and Eastern Europe*, Paris, The Hague, London, 1965; V. Leahu, *Cultura Tei*, București, 1965; D. M. Pippidi, D. Berciu, *Din istoria Dobrogei. Geți și greci la Dunărea de Jos din cele mai vechi timpuri până la cucerirea romană*, București, 1965; D. Berciu, *Cultura Hamangia*, București, 1966; Idem, *Romania before Burebista*, London, 1967; D. M. Pippidi, *Contribuții la istoria veche a României*, ed. II, București, 1967; Al. Vulpe, *Necropola hallstattiană de la Ferigile*, București, 1967; D. Tudor, *Orașe, târguri și sate în Dacia romană*, București, 1968; R. Vulpe, *Din istoria Dobrogei, II*, București, 1968; D. Berciu, *Arta traco-getică*, București, 1969; I. H. Crișan, *Ceramica daco-getică, cu specială privire la Transilvania*, București, 1969; N. Gostar, *Cetățile dacice din Moldova*, București, 1969; M. Macrea, *Viața în Dacia romană*, București, 1969; D. Berciu, *Lumea celților*, București, 1970; C. Daicoviciu, *Dacica*, Cluj, 1970; *Fontes Historiae Dacoromanae. Izvoarele istoriei României, II*, București, 1970; A. Păunescu, *Evoluția uneltelor și armelor de piatră cioplită descoperite pe teritoriul României*, București, 1970; D. Protase, *Riturile funerare la daci și daco-romani*, București, 1971; D. Tudor, *Podurile romane de la Dunărea de Jos*, București, 1971; M. Bitiri, *Paleoliticul în Țara Oașului*, București, 1972; H. Daicoviciu, *Dacia de la Burebista la cucerirea romană*, Cluj, 1972; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, București, 1972; M. Brudiu, *Paleoliticul superior și epipaleoliticul din Moldova*, București, 1974; E. Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, București, 1974; Vl. Dumitrescu, *Arta preistorică în România*, București, 1974; Vl. Dumitrescu, Alexandra Bolomey, Fl. Mogoșanu, *Esquisse d'une préhistoire de la Roumanie*, Bucarest, 1974; *Inscriptiones Daciae Romanae*, din care au apărut volumele I, 1975; II, 1977; III/1, 1977; III/2, 1980; III/3, 1984; III/4, 1988; V. Pârvan, *Începuturile vieții romane la gurile Dunării*, București, 1975; D. M. Pippidi, *Scythica Minora. Recherches sur les colonies grecques du littoral roumain de la Mer Noire*, Bucarest-Amsterdam, 1975; D. Berciu, *Daco-Romania*, Geneva-München-Paris, 1976; I. Glodariu, *Dacian Trade with the Hellenistic and Roman World*, Oxford, 1976; P. Roman, *Cultura Coțofeni*, București, 1976; N. Vlassa, *Neoliticul Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 1976; R. Vulpe, *Studia Thracologica*, București, 1976; E. Comșa, *Bibliografia neoliticului de pe teritoriul României*, vol. I-II, București, 1976-1977; A. Aricescu, *Armata în Dobrogea romană*, București, 1977; I. H. Crișan, *Burebista și epoca sa*, București, 1977; M. Petrescu-Dâmbovița, *Depozitele de bronzuri din România*, București, 1977; Al. Suceveanu, *Viața economică în Dobrogea romană. Secolele I-III e.n.*, București, 1977; E. Comșa, *Bibliografia paleoliticului și mezoliticului de pe teritoriul României*, București, 1978; M. Petrescu-Dâmbovița, *Scurtă istorie a Daciei preromane*, Iași, 1978; S. Morintz, *Contribuții arheologice la istoria dacilor timpurii. I. Epoca bronzului în spațiul carpato-balcanic*, București, 1978; D. Tudor, *Oltenia romană*, București, 1978; Al. Barnea, I. Barnea, I. B. Cătănciu, M. Mărgineanu Cârstoiu, Gh. Papuc, *Tropaeum Traiani, I. Cetatea*, București, 1979; I. Glodariu, E. Iaroslavschi, *Civilizația fierului la daci*, Cluj-Napoca, 1979; Mioara Turcu, *Geto-dacii din Câmpia Munteniei*, București, 1979; E. Cizek, *Epoca lui Traian*, București, 1980; M. Davidescu, *Drobeta*, Craiova, 1980; M. Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, București, 1980; C. Preda, *Callatis. Necropola romano-bizantină*, București, 1980; V. Vasiliev, *Sciții agatârși pe teritoriul României*, Cluj-Napoca, 1980; D. Berciu, *Buridava dacică*, București, 1981; D. Protase, *Autohtonii în Dacia, I*, București, 1981; Al. Suceveanu și colab., *Les thermes romains* (Histria, VI, sub redacția D. M. Pippidi), București-Paris, 1982; V. H. Baumann, *Ferma romană din Dobrogea*, Tulcea, 1983; *Inscriptiones Daciae et Scythiae Minoris Antiquae*, sub coordonarea generală a lui D. M. Pippidi și I. I. Russu, cuprinde seria *Inscriptiones Scythiae Minoris graecae et latinae*, din care au apărut volumele I, 1983; II, 1987; V, 1980; E. Moscalu, *Ceramica traco-getică*, București,

1983; C. M. Vlădescu, *Armata romană în Dacia Inferior*, București, 1983; D. Antonescu, *Introducere în arhitectura dacilor*, București, 1984; M. Bărbulescu, *Interferențe spirituale în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1984; H. Daicoviciu, D. Alicu, *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa*, București, 1984; N. Gostar, V. Lica, *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iași, 1984; M. Sâmpetru, *Tropaeum Traiani, II. Monumente romane*, București, 1984; M. Gramatopol, *Portretul roman în România*, București, 1985; S. Marinescu-Bâlcu, *Cultura Precucuteni pe teritoriul României*, Iași, 1985; I. H. Crișan, *Spiritualitatea geto-dacilor*, București, 1986; E. Comșa, *Neoliticul pe teritoriul României*, București, 1987; Em. Condurachi, *Daco-Romania antiqua*, București, 1988; Vl. Dumitrescu, Al. Vulpe, *Dacia before Dromichaites*, București, 1988; R. Vulpe, *Columna lui Traian, monument al etnogenezei românilor*, București, 1988; H. Daicoviciu, Șt. Ferenczi, I. Glodariu, *Cetăți și așezări dacice în sud-vestul Transilvaniei*, București, 1989; P. Alexandrescu, W. Schuller, *Histria*, Konstanz, 1990; V. Mihăilescu-Bârliba, *Dacia răsăriteană în secolele VI-I î.e.n. Economie și monedă*, Iași, 1990; Al. Suceveanu, Al. Barnea, *La Dobroudja romaine*, București, 1991; V. Vasilev, I. A. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația dacică timpurie în aria intracarpatică a României. Contribuții arheologice. Așezarea fortificată de la Teleac*, Cluj-Napoca, 1991; I. Paul, *Cultura Petrești*, București, 1992; I. H. Crișan, *Civilizația geto-dacilor*, vol. I-II, București, 1993; I. Glodariu, I. Moga, *Cetatea dacică de la Căpâlna*, București, 1993; I. Piso, *Fasti provinciae Daciae*, I, Bonn, 1993; V. Sârbu, *Credințe și practici funerare, religioase și magice în lumea geto-dacilor*, Galați, 1993; M. Bărbulescu, *Potaissa. Studiu monografic*, Turda, 1994; D. Benea, P. Bona, *Tibiscum*, București, 1994; E. Cizek, *L'Empereur Aurélien et son temps*, Paris, 1994; V. Dergaciov, *Culturi din epoca bronzului în Moldova*, Chișinău, 1994; O. Larina, *Culturi din epoca neolitică*, Chișinău, 1994; O. Levițki, *Culturile Hallstattului timpuriu și mijlociu în Moldova*, Chișinău, 1994; V. Sorokin, *Civilizațiile eneolitice din Moldova*, Chișinău, 1994; C. M. Tătulea, *Romula-Malva*, București, 1994; V. H. Baumann, *Așezările rurale antice în zona gurilor Dunării*, Tulcea, 1995; C. C. Petolescu, *Scurtă istorie a Daciei romane*, București, 1995; S. Sanie, *Din istoria culturii și religiei geto-dacice*, Iași, 1995; I. Boziciac, *Începuturile istoriei Moldovei*, Chișinău, 1996; C. C. Petolescu, *Inscriptions de la Dacie romaine. Inscriptions externes concernant l'histoire de la Dacie(Ier-IIIe siècles)*, București, 1996; D. Alicu, *Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul*, I, Cluj-Napoca, 1997; E. Iaroslavski, *Tehnica la daci*, Cluj-Napoca, 1997; V. Sârbu, G. Florea, *Imaginar și imagine în Dacia preromană*, Brăila, 1997; C. C. Petolescu, *Dacia și Imperiul Roman. De la Burebista până la începutul antichității*, București, 2000.

III. Continuitatea

Vezi punctele de vedere ale istoriografiei maghiare în: A. Alföldi, *Daci e Romani in Transilvania*, Budapesta, 1940; R. Makkai, L. Galdi, *Geschichte der Rumänen*, Budapesta, 1942; *Transylvania and the theory of daco-rumanin continuity* (colectiv), Budapest, 1991; *Histoire de la Transylvanie* (colectiv), Paris, 1992.

Pentru continuitate, vezi: A.D. Xenopol, *Teoria lui Roesler*, Iași, 1884; V. Pârvan, *Contribuții la istoria creștinismului daco-român*, București, 1911; Al. Philippide, *Originea Românilor, I, Ce spun izvoarele istorice*, Iași, 1925; G. I. Brătianu, *Une énigme et un miracle historique. Le peuple roumain et sa langue*, București, 1937; *O enigmă și un miracol istoric poporul român*, București, 1997; Idem, *Le problème de la continuité*, Bucarest, 1944; C. Daicoviciu, E. Petrovici, Gh. Ștefan, *La formation du peuple roumain et de sa langue*, Bucarest, 1963; Gh. Diaconu, *Târgșor. Necropola din secolele III-IV*, București, 1965; D. Protase, *Problema continuității în Dacia în lumina arheologiei și numismaticii*, București, 1966; C. C. Giurescu, *Transylvania in the history of Romania*, Bucharest, 1969; *Fontes Historiae Dacoromanae. Izvoarele istoriei României, II. De la anul 300 până la anul 1000*, București, 1970; L. Bârză, *Continuitatea populației autohtone în Transilvania în secolele IV-V (Cimitirul nr. 1 de la Bratei)*, București, 1973; C. C. Giurescu, *Formarea poporului român*, Craiova, 1973; Gh. Ștefan, *Formarea poporului român și a limbii sale*, București, 1973; S. Dolinescu-Ferche, *Așezări din secolele III și VI e.n. în sud-vestul Munteniei. Cercetările de*

la Dulceanca, București, 1974; Șt. Pascu, P. Diaconu (red. resp.), *Relations between the autochthonous populations and the migratory populations on the territory of Romania*, Bucharest, 1975; *Inscriptiones intra fines Dacoromaniae repertae Graecae et Latinae anno CCLXXIV recentiores. Inscricțiunile grecești și latine din secolele IV-XIII descoperite în România* (ed. Em. Popescu), București, 1976; O. Toropu, *Romanitatea târzie și străromânii în Dacia Traiană sud-carpatică*, Craiova, 1976; E. Zaharia, *Populația românească în Transilvania în secolele VII-VIII*, București, 1977; D. Tudor, *Oltenia romană*, București, 1978; L. Bârză, *La continuité de la création matérielle et spirituelle du peuple roumain sur le territoire de l'ancienne Dacie*, București, 1980; V. Mihăilescu-Bârliba, *La monnaie romaine chez les Daces orientaux*, București, 1980; D. Protase, *Autohtonii în Dacia*, București, 1980; N. Stoicescu, *Continuitatea românilor. Privire istoriografică. Istoricul problemei, dovezile continuității*, București, 1980; I. I. Rusu, *Etnogeneza românilor*, București, 1981; S. Sanie, *Civilizația romană la est de Carpați și romanitatea pe teritoriul Moldovei*, Iași, 1981; D. Gh. Teodor, *Romanitatea carpato-dunăreană și Bizanțul în veacurile V-XI*, București, 1981; C. Alzati, *Terra romana tra Oriente e Occidente. Chiese ed etnie nel tardo 500*, Milano, 1982; I. Barnea, Oct. Iliescu, *Constantin cel Mare*, București, 1982; K. Horedt, *Siebenbürgen in spätromischer Zeit*, București, 1982; I. Ioniță, *Din istoria și civilizația dacilor liberi. Dacii din spațiul est-carpatic în secolele II-IV*, Iași, 1982; Gh. Bichir, *Geto-dacii din Muntenia în epoca romană*, București, 1984; St. Brezeanu, *La continuité daco-romaine. Science et politique*, Bucarest, 1984, studiul *Romanitatea orientală în mileniul marilor migrații*, în curs de apariție, pe care cu permisiunea autorului, l-am folosit în mai multe rânduri pentru diverse aspecte ale istoriei strămoșilor și românilor în primul mileniu; D. Gh. Teodor, *Teritoriul est-carpatic în veacurile V-XI e.n. Contribuții arheologice la problema formării poporului român*, Iași, 1988; M. Zahariade, *Moesia Secunda, Scythia și Notitia Dignitatum*, București, 1988; L. Bârză, St. Brezeanu, *Originea și continuitatea românilor. Arheologie și tradiție istorică*, București, 1991; Al. Suceveanu, Al. Barnea, *La Dobroudja romaine*, Bucarest, 1991; A. Armbruster, *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*, București, 1992, ed. II, 1994; S. Dumitrașcu, *Dacia apuseană (Teritoriul dacilor liberi din vestul și nord-vestul României în vremea Daciei romane)*, Oradea, 1993; Gh. Postică, *Românii din Codrii Moldovei în Evul Mediu timpuriu (Studiu arheologic pe baza ceramicii din așezarea Hansca)*, Chișinău, 1994; A. Bejan, *Banatul în secolele IV-XII*, Timișoara, 1995; I. I. Russu, *Obârșia tracică a românilor și albanezilor, Der Thrakische Ursprung der Rumänen und Albanesen*, Cluj-Napoca, 1995; D. Benea, *Dacia sud-vestică în secolele III-IV*, Timișoara, 1996; D. Gh. Teodor, *Meșteșugurile la nordul Dunării de Jos în sec. IV-XI d. Hr.*, Iași, 1996; Șt. Olteanu, *Societatea carpato-danubiano-pontică în secolele IV-XI*, București, 1997.

Pentru creștinarea daco-românilor, vezi:

D. Păcurariu, *Istoria bisericii române și a vieții religioase a românilor*, 2 vol., București, 1908-1909; V. Pârvan, *Contribuții epigrafice la istoria creștinismului daco-roman*, București, 1911; I. Barnea, *Arta creștină în România, I. Secolele III-VI*, București, 1979; N. Gudea, I. Ghiurco, *Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice*, Oradea, 1988; D. Teodor, *Creștinismul la est de Carpați de la origini până în secolul al XVI-lea*, Iași, 1991; N. Zugravu, *Geneza creștinismului popular al românilor*, București, 1997; contribuțiile lui I. Barnea, C. Daicovicu, K. Horedt, N. Gudea, M. Macrea, D. Protase, D. Tudor, I. I. Rusu, V. Baumann, L. Bârză, B. Mitrea, D. Benea, Cloșca Băluță ș.a.

Pentru formarea limbii române, vezi :

Ov. Densușianu, *Histoire de la langue roumaine*, vol. I, Paris, 1901; Th. Capidan, *Les Macedo-Roumains*, Bucarest, 1943; H. Mihaescu, *Limba latină în provinciile dunărene ale Imperiului roman*, București, 1960; S. Stati, *Limba latină în inscripțiile din Dacia și Scythia Minor*, București, 1961; *Istoria limbii române*, vol. I, București, 1965; P. P. Panaitescu, *Începuturile și biruința scrisului în limba română*, București, 1965; I. I. Russu, *Elemente autohtone în limba română, Substratul comun româno-albanez*, București, 1970; I. Pătruț, *Studii de limbă română și slavistică*, Cluj-Napoca, 1974; M. Caragiu Marioțeanu, *Compendiu de dialectologie română (nord și sud-dunăreană)*, București, 1975; S. Pușcariu, *Limba română*, București, 1976; C. Tagliavini, *Originile limbilor neolatine*, București, 1977;

H. Mihăescu, *La langue latine dans le sud-est de l'Europe*, București-Paris, 1978; Al. Niculescu, *Individualitatea limbii române între limbile romanice*, vol. II, București, 1978; I. Coteanu, *Originile limbii române*, București, 1981; I. I. Russu, *Etnogeneza românilor. Fondul autohton traco-dac și componenta latino-romanică*, București, 1981; I. Gheție, Al. Mares, *Originile scrisului în limba română*, București, 1985; I. Fischer, *Latina dunăreană*, București, 1985; G. Ivănescu, *Istoria limbii române. De la origini până la începutul secolului al XVII-lea*, București, 1986; S. Pușcariu, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, București, 1987; I. Gheție, Al. Mares, *Diaconul Coresi și izbânda scrisului în limba română*, București, 1994; H. Mihăescu, *La Romanité dans le sud-est de l'Europe*, Bucarest, 1995; N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, București, 1997.

IV. În structuri feudale

D. Onciu, *Originile Principatelor Române*, București, 1899; N. Iorga, *Istoria lui Ștefan cel Mare povestită neamului românesc*, București, 1904; I. Ursu, *Die auswärtige Politik des Peter Rareș, Fürst von Moldau (1527-1538)*, Wien, 1908; Șt. Meteș, *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Ardealul în veacul al XVII-lea*, București, 1921; N. Iorga, *Istoria comerțului românesc*, I, București, 1925; I. Ursu, *Ștefan cel Mare, domn al Moldovei de la 12 aprilie 1457 până la 2 iulie 1504*, București, 1925; I. Minea, *Vlad Dracul și vremea sa*, București, 1928; V. Motogna, *Relațiunile dintre Moldova și Ardeal în veacul al XVI-lea*, Dej, 1928; G. I. Brătianu, *Recherches sur le commerce genois dans la Mer Noire au XIIIe siècle*, Bucarest, 1929; C. Giurescu, *Studii de istorie socială*, București, 1943; I. Moga, *Les Roumains de Transylvanie au Moyen Age*, Sibiu, 1944; Idem, *Voievodatul Transilvaniei. Fapte și interpretări istorice*, Sibiu, 1944; P. P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, București, 1944; Șt. Pascu, *Petru Cercel și Țara Românească la sfârșitul secolului al XVI-lea*, Sibiu, 1944; Gh. Brătianu, *Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești*, București, 1945; R. Ciocan, *Politica Habsburgilor față de Transilvania în timpul lui Carol Quintul*, București, 1945; V. Costăchel, P. P. Panaitescu, A. Cazacu, *Viața feudală în Țara Românească și Moldova (secolele IV-XVI)*, București, 1957; *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, București, 1958; H. H. Stahl, *Contribuții la studiul satelor devălmășe românești*, vol. I-III, București, 1958-1965; M. P. Dan, *Un stegar al luptei antiotomane: Iancu de Hunedoara*, București, 1974; E. Vărtosu, *Titlatura domnilor și asocierea la domnie în Țara Românească și Moldova până în secolul al XVI-lea*, București, 1960; *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare. Culegere de studii*, (volum colectiv), București, 1964; P. P. Panaitescu, *Obștea țărănească în Țara Românească și Moldova. Orânduirea feudală*, București, 1964; R. Manolescu, *Comerțul Țării Românești și Moldovei cu Brașovul (sec. XIV-XVI)*, București, 1965; Șt. Ștefănescu, *Bănia în Țara Românească*, București, 1965; D. C. Giurescu, *Ion Vodă cel Viteaz*, ed. II, București, 1966; C. C. Giurescu, *Târguri sau orașe și cetăți moldovene din secolul al X-lea până la mijlocul secolului al XVI-lea*, București, 1967; D. Prodan, *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVI-lea*, vol. I-III, București, 1967; D. Onciu, *Scrieri istorice*, vol. I-II, București, 1968; N. Stoicescu, *Sfatul domnesc și marii dregători din Țara Românească și Moldova (secolele XIV-XVII)*, București, 1968; Al. Boldur, *Ștefan cel Mare, voievod al Moldovei (1457-1504). Studiu de istorie socială și politică*, Madrid, 1970; R. Popa, *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea*, București, 1970; Șt. Meteș, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, București, 1971; Șt. Pascu, *Voievodatul Transilvaniei*, vol. I, Cluj, 1971; Șt. Ștefănescu, *Țara Românească de la Basarab I „Întemeietorul” până la Mihai Viteazul*, București, 1971; G. Mihăilă, *Contribuții la istoria culturii și literaturii române vechi*, București, 1972; H. Ursu, *Moldova în context politic european (1518-1527)*, București, 1972; D. C. Giurescu, *Țara Românească în veacurile XIV-XV*, București, 1973; N. Cartoian, *Cărțile populare în literatura românească*, vol. I-II, București, 1974; R. Popa, *Demografia, dimensiune a istoriei*, Timișoara, 1974; R. Theodorescu, *Bizanț, Balcani, Occident, la începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)*, București, 1974; *Mihai Viteazul. Culegere de studii (volum colectiv)*, București, 1975; Șt. Andreescu, *Vlad Țepeș (Dracula). Între legendă și adevăr istoric*, București, 1976; N. Stoicescu, *Vlad Țepeș*, București, 1976; G. I. Brătianu, *Sfatul domnesc și adunarea stărilor în Principatele Române*, București, 1977; A. Decei,

Istoria Imperiului Otoman, București, 1978; Petru Rareș, (volum colectiv), București, 1978; T. Gemil, *Țările Române în contextul politic internațional (1621-1672)*, București, 1979; *Geschichte der Sachsen auf dem Gebiete Rumäniens*, (volum colectiv), Bukarest, 1979; G. Mihăilă, *Cultură și literatură română veche în context european. Studii și texte*, București, 1979; Șt. Andreescu, *Restitutio Daciae*, vol. I-III, București, 1980, 1989, 1997; *Constituirea statelor feudale românești*, (volum colectiv), București, 1980; V. Al. Georgescu, *Bizanțul și instituțiile românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, 1980; *Istoria dreptului românesc*, (lucrare colectivă), vol. I-II, București, 1980-1983; Th. Năgler, *Așezarea sașilor în Transilvania*, București, 1981; V. Spinei, *Moldova în secolele XI-XIV*, București, 1981; K. Horedt, *Siebenbürgen in spätrömischer Zeit*, București, 1982; V. Spinei, *Moldova în secolele XI-XIV*, București, 1982; A. Pippidi, *Tradiția politică bizantină în Țările Române în secolele XVI-XVIII*, București, 1983; N. Stoicescu, *Radu de la Afumați*, București, 1983; C. Cihodaru, *Alexandru cel Bun*, București, 1984; D. Prodan, *Supplex Libellus Valachorum*, ediție revăzută, București, 1984; S. Andea, *Transilvania, Țara Românească și Moldova. Legături politice (1656-1688)*, Cluj-Napoca, 1986; K. Horedt, *Siebenbürgen im Frühmittelalter*, Bonn, 1986; Al. Ligor, *Prin Moldova în timpul lui Vasile Lupu*, București, 1987; M. Cazacu, *L'histoire du prince Dracula en Europe Centrale et Orientale (XVe siècle)*, Genève, 1988; *Instituții feudale din Țările Române. Dicționar* (lucrare colectivă), București, 1988; Th. Năgler, *Geneza evului mediu românesc: studii critice*, Cluj-Napoca, 1988; Ș. Papacostea, *Geneza statului în Evul Mediu românesc*, Cluj-Napoca, 1988; R. Popa, *La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului*, București, 1988; *Constantin Brâncoveanu*, (volum colectiv), București, 1989; *Răscoala și statul Asăneștilor. Culegere de studii*, București, 1989; *Kurze Geschichte Siebenbürgens*, (volum colectiv), Budapesta, 1990; T. Gemil, *Românii și otomanii în secolele XIV-XVI*, București, 1991; I. A. Pop, *Instituții medievale românești. Adunările cnezale și nobiliare (boierești) din Transilvania în secolele XIV-XVI*, Cluj-Napoca, 1991; P. Chihaia, *Tradiții răsăritene și influențe occidentale în Țara Românească*, București, 1993; W. Myss, *Lexikon der Siebenbürger Sachsen*, Thaur, 1993; Th. Năgler, *Românii în secolul al XIII-lea între cruciadă și Imperiul mongol*, București, 1993; I.A. Pop, *Observații privitoare la structura etnică și confesională a Ungariei și Transilvaniei medievale (sec. IX-XIV)*, în *Istoria României. Pagini transilvănene*, (colectiv), Cluj-Napoca, 1994; Gh. Pungă, *Țara Moldovei în vremea lui Alexandru Lăpușeanu*, București, 1994; I. Toderașcu, *Permanențe istorice românești. Factorii unității românești*, Iași, 1994; J. Nouzille, *Transilvania, țară de contacte și conflicte*, București, 1995; V. Spinei, *Realități etnice și politice în Moldova Meridională în secolele X-XIII. Români și turanici*, Iași, 1995; *Aromânii: istorie, limbă, destin*, (volum colectiv), București, 1996; Gh. I. Brătianu, *Adunările de Stări în Europa și în Țările Române în Evul Mediu*, București, 1996; I. Donat, *Domeniul domnesc în Țara Românească (secolele XIV-XVI)*, București, 1996; C. Felezeu, *Statutul principatului Transilvaniei în raporturile cu Poarta Otomană (1541-1688)*, Cluj-Napoca, 1996; P. P. Panaitescu, *Interpretări românești*, ed. II, București, 1996; I. A. Pop, *Românii și maghiarii în secolele IX-XIV*, Cluj-Napoca, 1996; V. Ciobanu, *Românii în politica est-central europeană. 1648-1711*, Iași, 1997; M. C. Feneșan, *Constituirea Principatului autonom al Transilvaniei*, București, 1997; Șt. Gorovei, *Întemeierea Moldovei. Probleme controversate*, Iași, 1997; I. A. Pop, *Istoria Transilvaniei medievale: de la etnogeneza românilor până la Mihai Viteazul*, Cluj-Napoca, 1997; R. Popa, *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea*, ed. II, București, 1997; I. Toderașcu, *Unitate medievală românească*, București, 1998; A. Lukács, *Țara Făgărașului în Evul Mediu (secolele XIII-XVI)*, București, 1999; I. Drăgan, *Nobilimea românească din Transilvania, 1440-1514*, București, 2000; Ș. Papacostea, *Evul Mediu românesc*, București, 2001.

V. Rezistență și supunere

A.D. Xenopol, *Războaiele dintre ruși și turci și înrâurirea lor asupra Țărilor Române*, Iași, 1880; I. Sârbu, *Istoria lui Mihai Viteazul, domnul Țării Românești. Răzmerițele și politica lui din afară (dimpună cu întâmplările atingătoare din Țările Române)*, vol. I, București 1904 și vol. II, partea I, București, 1907; C. Giurescu, *Capitulațiile Moldovei cu Poarta Otomană*, București, 1908; N. Iorga, *Istoria lui Mihai*

Viteazul, 3 vol., București, 1935; P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, București, 1936; Idem, *Mircea cel Bătrân*, București, 1944; P. P. Panaitescu, *D. Cantemir. Viața și opera*, București, 1958; *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, red. resp. M. Berza, București, 1964; M. Păcurariu, *Legăturile Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania cu Țara Românească și Moldova în secolele XVI-XVIII*, Sibiu, 1968; Șt. Ionescu, P. Panait, *Constantin Vodă Brâncoveanu. Viața. Domnia. Epoca*, București, 1969; C. Rezachevici, *Începuturile și biruința scrisului în limba română*, București, 1969; N. H. Stahl, *Controverse de istorie socială românească*, București, 1969; C. Șerban, *Constantin Brâncoveanu*, București, 1969; M. Berza, *Pentru o istorie a vechii culturi românești*, București, 1974; R. Theodorescu, *Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)*, București, 1974; *Mihai Viteazul (culegere de studii)*, red. resp. P. Cernovodeanu, C. Rezachevici, București, 1975; Șt. S. Gorovei, *Mușatinii*, București, 1976; V. Căndea, *Rațiunea dominantă*, Cluj-Napoca, 1979; N. Cartojan, *Istoria literaturii române vechi*, București, 1980; V. Georgescu, *Le terme de Romanus et ses equivalents et dérivés dans l'histoire du peuple roumain*, Rome, 1982; V. Papacostea, *Civilizație românească și civilizație balcanică*, București, 1983; Șt. Andreescu, *Moștenirea politică a lui Mihai Viteazul la mijlocul veacului al XVII-lea*, București, 1985; I. Toderașcu, *Permanențe istorice medievale. Factori ai unității românilor*, București, 1985; D. Prodan, *Jobăgia în Transilvania în secolul al XVII-lea*, vol. I-II, București, 1986-1987; R. Theodorescu, *Civilizația românilor între medieval și modern: orizontul imaginii (1550 -1800)*, vol. I-II, București, 1987; G. I. Brătianu, *Marea Neagră*, vol. I-II, București, 1988; Ș. Papacostea, *Geneza statului în evul mediu românesc. Studii critice*, Cluj-Napoca, 1988; M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I-III, București, 1990-1991; G. Tahsin, *Românii și otomanii în secolele XIV-XVI*, București, 1991; M. Maxim, *Țările Române și Înalta Poartă*, București, 1994; P. P. Panaitescu, *Interpretări românești*, ed. II, București, 1994; N. Djuvara, *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, București, 1995; *Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe*, ed. by Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta, Cluj-Napoca, 1995; I. Lupaș, *Istoria bisericească a românilor ardeleni*, Cluj-Napoca, 1995; M. Crăciun, *Protestantism și ortodoxie în Moldova secolului al XVI-lea*, Cluj-Napoca, 1996; H. Inalcik, *Imperiul Otoman. Epoca clasică*, București, 1996; V. Papacostea, *Tradiții românești de istorie și cultură*, București, 1996; C. Rezachevici, *Cronologie critică a domnilor din Țara Românească și Moldova 1324-1881, Secolele XIV-XVI*, București, 2001.

Pentru conjunctura internațională de dezvoltare istorică a Țărilor Române, vezi:

V. Mihordea, *Les Principautés roumaines dans la presse française au XVII-e siècle (1600-1699)*, București, 1932; G. Lebel, *La France et les principautés danubiennes*, Paris, 1955; C. Bezoviconi, *Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse*, București, 1962; K. Hitchins, *Rumanian National Movement in Transylvania, 1780-1848*, Cambridge, Massachusetts, 1969; Vl. Georgescu, *Ideile politice și iluminismul în Principatele Române. 1750-1831*, București, 1972; H. Ursu, *Moldova în contextul politic european 1517-1527*, București, 1972; A. Decei, *Istoria Imperiului otoman*, București, 1978; V. Ciobanu, *Relațiile politice româno-polone între 1699-1848*, București, 1980; M. Holban, *Din cronica relațiilor româno-ungare în secolele XIII-XIV*, București, 1981; A. Pippidi, *Tradiția politică bizantină în țările române în secolele XVI-XVIII*, București, 1983; K. Hitchins, *The Idea of Nation: The Romanians of Transylvania, 1691-1849*, București, 1985, 1988; N. Bocșan, *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, Timișoara, 1986; L. Boicu, *Principatele Române în raporturile internaționale (Secolul al XVIII-lea)*, Iași, 1986; L. Gyemant, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania între 1780-1848*, București, 1986; Ch. Boutant, *L'Europe au grand tournant des années 1680. La succession politique*, Paris, 1988; C. Rezachevici, *Constantin Brâncoveanu, Zărnești, 1690*, București, 1989; M. Bernath, *Habsburgii și începuturile formării națiunii române*, Cluj, 1994; K. Hitchins, *The Romanians. 1774-1866*, Oxford, 1996; H. Inalcik, *Imperiul Otoman. Epoca clasică*, București, 1996; E. Zöllner, *Istoria Austriei*, vol. I-II, București, 1997.

Pentru perioada fanariotă și fanariotism, vezi:

Ch. Pertusier, *La Valachie, la Moldavie et l'influence politique des Grecs du Phanar*, Paris, 1822; M. P. Zallony, *Essai sur les Phanariotes*, Marseille, 1824; A. D. Xenopol, *Epoca fanariotă, 1711-1821*, Iași, 1892; I. C. Filitti, *Le rôle diplomatique des Phanariotes de 1700 a 1821*, Bucarest, 1901; S. Dragomir, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*, vol. I-II, Sibiu, 1929, 1930; N. Iorga, *Le despotisme éclairé dans les pays roumains au XVIII-e siècle*, Bucarest, 1937; N. C. Bejenaru, *Un nou mod de a privi epoca fanarioșilor*, Iași, 1943; L. Blaga, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, București, 1966; Al. Dușu, *Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea. 1700-1821*, București, 1968; N. Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, vol. I-II, București, 1969; V. Georgescu, *Mémoires et projets de réforme dans les Principautés Roumaines, 1769-1831. Répertoires et text inédits*, Bucarest, 1970; V. Georgescu, *Political Ideas and the Enlightenment in the Romanian Principalities, 1750-1831*, Boulder-New York, 1971 (trad. rom., București, 1972); Fl. Constantiniu, *Relațiile agrare din Țara Românească în secolul al XVIII-lea*, București, 1972; V. Ciobanu, *Jurnal ieșean la sfârșit de veac (1775-1900)*, Iași, 1980; A. Pipidi, *Nicolas Soutzo (1798-1871) et la faillite du régime phanariote dans les Principautés Roumaines, și Phanar. Lé Phanariotes. Phanariotisme, în Hommes et idées du Sud-Est européen a l'âge moderne*, Bucarest, 1980; O. Bârlea, *Biserica Română Unită și ecumenismul corifeilor Renașterii culturale*, München, 1983; D. Prodan, *Răscoala lui Horea*, 2 vol., București, 1984; P. Teodor, *Interferențe iluministe europene*, Cluj-Napoca, 1984; Fl. Constantiniu, *Constantin Mavrocordat*, București, 1985; *La Révolution Française et les Roumains*, ed. Al. Zub, Iași, 1989; D. Prodan, *Problema iobăgiei în Transilvania. 1700-1848*, București, 1989; S. Dragomir, *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei*, Cluj-Napoca, 1990; Gh. I. Brătianu, *Adunările de Stări în Europa și în Țările Române în Evul Mediu*, București, 1996; *Church and Society in Central and Eastern Europe*, ed. by Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta, Cluj-Napoca, 1997; D. Radoslav, *Sentimentul religios la români*, Cluj-Napoca, 1997; Ș. Papacostea, *Oltenia sub stăpânire austriacă. 1718-1739*, București, 1998; P. Teodor, *Sub semnul luminilor: Samuil Micu*, Cluj-Napoca, 2000; S. Brezeanu, C. Iordan, H. C. Matei, Gh. Zbucnea, *Relațiile româno-elene. O istorie cronologică*, București, 2003; P. Scalcău, *Grecii din România*, București, 2003; M. Țipău, *Domnii fanarioși în Țările Române. 1711-1821. Mica enciclopedie*, București, 2004.

VI. Trezirea națională

N. Soutzo, *Notions statistiques sur la Moldavie*, Iași, 1849; F. Colosan, *De l'état présent et de l'avenir de Moldavie et de la Valachie*, Paris, 1849; A. T. Laurian, *Die Rumänien der Osterreichischen Monarchie*, 3 vol., Wien, 1849-1852; N. Bălcescu, *Question économique des Principautés danubiennes*, Paris, 1850; I. H. Rădulescu, *Le Protectorat du Tzar. Ou la Roumanie et la Russie*, Paris, 1850; B. Catargi, *État social des Principautés danubiennes*, Bruxelles, 1855; G. Bariț, *Părți alese din istoria Transilvaniei pe ultimii două sute de ani*, 2 vol., Sibiu, 1890; T. Păcățian, *Cartea de aur sau luptele naționale ale Românilor de sub Coroana ungară*, 8 vol., 1904-1915; Z. Păclișanu, *Luptele politice ale românilor ardeleni din 1790-1792*, București, 1923; S. Dragomir, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*, vol. I-II, Sibiu, 1929-1930; A. Oțetea, *Tudor Vladimirescu și mișcarea eterministă în țările române. 1821-1822*, București, 1945; L. Blaga, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, București, 1966; K. Hitchins, *The Rumanian National Movement in Transylvania. 1780-1849*, Cambridge, Massachussetts, 1969; Al. Dușu, *Romanian Humanists and European Culture...*, Bucharest, 1977; D. Prodan, *Răscoala lui Horea*, 2 vol., București, 1984; Idem, *Supplex Libellus Valachorum*, ed. revăzută, București, 1984; P. Teodor, *Interferențe iluministe europene*, Cluj-Napoca, 1984; N. Bocșan, *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, Timișoara, 1986; L. Gyemant, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania între 1790 și 1848*, București, 1986; M. Ruffini, *Istoria românilor din Transilvania*, București, 1993; A. Răduțiu, L. Gyemant, *Repertoriul izvoarelor privind Transilvania, 1690-1847*, Cluj-Napoca, 1995.

Pentru revoluția lui T. Vladimirescu, vezi :

I. Fotino, *Tudor Vladimirescu și Alexandru Ipsilanti și revoluțiunea din anul 1821, supranumită zavera...*, București, 1874; A. Oțetea, *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în țările române, 1821-1822*, București, 1945; Idem, *Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821*, București, 1971; D. Berindei, *L'année révolutionnaire 1821 dans les pays roumains*, Bucarest, 1973; M. T. Radu, *1821. Tudor Vladimirescu și revoluția din Țara Românească*, Craiova, 1978; G. D. Iscru, *Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, București, 1982; D. A. Lăzărescu, *Imaginea poporului român în conștiința europeană. 1821*, vol.III, Oradea, 1995.

Pentru perioada dintre 1821 și 1848, vezi:

E. Gaudin, *Du soulèvement des nations chrétiennes dans la Turquie; ses résultats probables, son influence présumable*, Paris, 1822; I. H. Rădulescu, *Le protectorat du Tzar ou la Roumanie et la Russie*, Paris, 1850; G. Meitani, *Acțiunea diplomatică a Europei față de Principatele Române între anii 1821 și 1834*, București, 1903; I. C. Filitti, *Les Principautés roumaines sous l'occupation russe (1828-1834)*, Bucarest, 1904; P. Eliade, *Histoire de l'esprit public en Roumaine au dix-neuvième siècle*, 2 vol., Paris, 1905; R. Rosetti, *Acțiunea politică rusească în țările române povestită de organele oficiale franceze*, București, 1914; I. C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul organic. 1834-1848*, București, 1915; D. Goleșcu, *Însemnare a călătoriei mele în anii 1824, 1825 și 1826, Ofen, 1826*, București, 1915; D. V. Barnovski, *Originile democrației române. „Cărvunarii” și constituția Moldovei din 1822*, București, 1922; I. C. Filitti, *Principatele Române de la 1828 la 1834*, București, 1934; F. Aaron, *O idee repede de istoria Principatului Țării Românești*, București, 1935; C. Gane, *Acum o sută de ani. Cronică lunară a anului 1834*, 2 vol., București, 1935; B. I. Lungu, *Les Grandes Puissances et les Principautés Roumaines de 1821 à 1836*, Paris, 1935; G. Vântu, *Primele proiecte de organizare a țărilor române*, București, 1941; E. Vârtosu, *Napoleon Bonaparte și proiectul unei republici aristo-democraticești în Moldova la 1802*, București, 1946; C. C. Giurescu, *Principatele Române la începutul sec. XIX. Constatări istorice, geografice, economice și statistice...*, București, 1957; C. Bodea, *Lupta românilor pentru unitate națională 1834-1849*, București, 1967; I. Corfus, *Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, București, 1969; V. Georgescu, *Mémoires et projets de réforme dans les Principautés Roumaines, 1831-1848*, Bucarest, 1972; G. Penelea, *Les foires de Valachie pendant la période 1774-1848*, Bucarest, 1973; V. Șotropa, *Proiectele de constituție, programele de reforme și petițiile de drepturi din țările române în secolul al XIX-lea*, București, 1976; A. Oțetea, *Pătrunderea comerțului românesc în circuitul internațional*, București, 1977; *Istoria orașului Iași*, (colectiv), vol. I, Iași, 1980; Gh. Platon, *Geneza revoluției române de la 1848*, Iași, 1980; E. Negruțiu, *Satul moldovenesc în prima jumătate a secolului al XIX-lea; contribuții demografice*, Iași, 1984; M. Dumitrescu, *Politica lui Napoleon I față de țările române*, București, f.a.; N. Isar, *Școala Națională de la Sf. Sava și spiritul epocii (1818-1859)*, București, 1994.

Asupra revoluției de la 1848, vezi:

C. Goleșcu-Vartic, *1848. Zile revoluționare*, București, 1898; S. Dragomir, *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în 1848-1849*, 5 vol., București, 1946; S. Dragomir, *Avram Iancu*, București, 1965; V. Chereșteșiu, *Adunarea de la Blaj*, București, 1966; C. Bodea, *Lupta românilor pentru unitate națională, 1834-1849*, București, 1967; I. D. Suci, *Revoluția de la 1848-1849 în Banat*, București, 1968; P. Cornea, *Originile romantismului românesc*, București, 1972; M. Platon, *Dacia literară*, Iași, 1974; Al. Zub, *Mihail Kogălniceanu istoric*, Iași, 1974; C. Zane, *N. Bălcescu, Opera, omul, epoca*, București, 1975; Șt. Pascu, V. Chereșteșiu, *Revoluția de la 1848-1849 din Transilvania*, București, 1977; An. Iordache, *Goleștii: locul și rolul lor în istoria României*, București, 1979; Gh. Platon, *Geneza revoluției române de la 1848 (Introducere în istoria modernă a României)*, Iași, 1980; C. Bodea, *1848 la români*, 2 vol., București, 1982; M. Angheliescu, *Ion Heliade Rădulescu*, București, 1986; A. Stan, *Revoluția română de la 1848*, București, 1987; Gh. Platon, *Moldova și începuturile revoluției de la 1848*, Chișinău, 1993;

K. Hitchins, *Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania. 1846-1873*, București, 1995.

VII. Modernitatea. Între contradicții și realizări

N. Soutzo, *Notions statistiques sur la Moldavie*, Iași, 1849; N. Bălcescu, *Question économique des Principautés danubiennes*, Paris, 1850; B. Catargi, *Etat social des Principautés danubiennes*, Bruxelles, 1855; P. Bataillard, *Premier point de la question d'Orient. Les Principautés de la Moldavie et de la Valachie devant le Congrès*, Paris, 1856; P. Bataillard, *L'Empereur Napoléon III et les Principautés Roumaines*, Paris, 1858; A. Ubicini, *La question des Principautés devant l'Europe*, Paris, 1858; A. Papiu-Ilarian, *Independența constituțională a Transilvaniei*, Iași, 1861; E. M. Krețulescu, *La Roumanie au point de vue économique*, Bruxelles, 1879; D. Em. Crețulescu, *Partidele politice în România*, București, 1887; R. Bossy, *Agenția diplomatică a României la Paris și legăturile franco-române sub Cuza-Vodă*, București, 1931; I. C. Filitti, *Conservatori și junimiști în viața politică românească*, București, 1936; N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. X, București, 1939; E. Lovinescu, *T. Maiorescu*, vol. I-II, București, 1940; W. T. Riker, *Cum s-a înfăptuit România Modernă. Studiul unei probleme internaționale, 1856-1866*, București, 1944; C. C. Giurescu, *Viața și opera lui Cuza Vodă*, București, 1966; N. Adăniloiaie, D. Berindei, *Reforma agrară din 1864*, București, 1967; D. Berindei, *L'Union des Principautés Roumaines*, Bucarest, 1967; Z. Ornea, *Semănătorismul*, ed. II, București, 1971; Idem, *Poporanismul*, București, 1972; L. Boicu, *Austria și Principatele Române în vremea războiului Crimeii*, București, 1972; Idem, *Geneza chestiunii române ca problemă internațională*, București, 1975; Z. Ornea, *Junimea și junimismul*, București, 1975; Al. Zub, *Junimea: implicații istoriografice*, Iași, 1976; L. Boicu, *Diplomația europeană și triumful cauzei române, 1856-1859*, Iași, 1978; A. Stan, *Grupări și curente politice în România între Unire și Independență (1859-1877)*, București, 1979; D. Berindei, *Epoca Unirii*, București, 1979, ed. revăzută, 2000; Z. Ornea, *Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea*, București, 1982; N. Corivan, *Relațiile diplomatice ale României de la 1859 la 1877*, București, 1984; *Românii la 1859. Unirea Principatelor Române în conștiința europeană*, (colectiv), 2 vol., București, 1984; N. Adăniloiaie, *Independența națională a României*, București, 1986; N. Isar, *Publiciști francezi și cauza română, 1834-1854*, București, 1991; A. Stan, *Ion C. Brătianu și liberalismul român*, București, 1993; Al. Zub, *La sfârșit de ciclu. Despre impactul revoluției franceze*, Iași, 1994; D. Berindei, *Diplomația românească modernă*, București, 1995; K. Hitchins, *România. 1866-1947*, București, 1996; M. Manoilescu, *Rostul și destinul burgheziei românești*, ed. II, îngrijitor Leonard Oprea, București, 1997 (ed. I, 1942); Todea Ioan, *Istoria mișcării social-democrate de tineret din România (1848-1989)*, București, 1998; Ș. Rădulescu-Zoner, (coordonator), Gh. Cliveti, Gh. Onișoru, D. Șandru, A. Stan, *Istoria Partidului Național-Liberal*, București, 2000; I. Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi (1866-1947)*, vol. I-IV, București, 2001.

Asupra Transilvaniei sub dualism, vezi:

E. Brote, *Chestiunea română în Transilvania și Ungaria*, București, 1895; T. Păcățian, *Cartea de aur sau luptele politice naționale ale Românilor de sub Coroana ungară*, 8 vol., Sibiu, 1902-1915; I. Lupaș, *Mitropolitul Andrei Șaguna. Monografie istorică*, Sibiu, 1911; A. C. Popovici, *La question roumaine en Transylvanie et en Hongrie*, Paris, 1915; V. Netea, *Istoria Memorandumului românilor din Transilvania și Banat*, București, 1947; C. C. Giurescu, *Transilvania în istoria poporului român*, București, 1967; L. Boia, *Eugen Brote (1850-1912)*, București, 1974; V. Netea, *Lupta românilor din Transilvania pentru libertate națională 1848-1881*, București, 1974; K. Hitchins, *Orthodoxy and Nationality: A. Șaguna*

and the Romans of Transylvania 1846-1873, Cambridge, 1977; V. Netea, Gh. Marinescu, *Liga culturală și unirea Transilvaniei cu România*, București, 1979; A. Stan, *Grupări și curente politice în România între Unire și Independență (1859-1877)*, București, 1979; T. Pavel, *Partidul Național Român și acțiunea memorandistă. Corespondență politică (1887-1901)*, Cluj-Napoca, 1994; A. Stan, *Putere politică și democrație în România. 1859-1918*, București, 1995.

Pentru Veghiul Regat, de consultat:

G. D. Nicolescu, A. Hermely, 1895-99. *Deputații noștri. Biografii și portrete precedate de o scurtă expunere a fazelor prin care a trecut regimul parlamentar în România. Articole din Constituție relative la funcționarea Camerei Deputaților*, București, 1896; D. A. Sturdza, *Charles I, roi de Roumanie*, 2 vol., Bucarest, 1899-1904; A. D. Xenopol, *La question israélite en Roumanie*, Paris, 1902; Verax (R. Rosetti), *La Roumanie et les Juifs*, Paris, 1903; P. Lindenbergh, *König Karl von Rumänien*, 2 vol., Berlin, 1923; Gen. R. Rosetti, *Partea luată de armata română în războiul din 1877-1878*, București, 1926; N. Iorga, *Războiul pentru independența României*, București, 1927; P. Henry, *L'abdication du prince Cuza et l'avènement de la dynastie des Hohenzollern au trône de Roumanie*, Paris, 1930; G. Potra, *Din Bucureștii de altădată*, București, 1942; L. Maior, *Contribuții documentare la ecoul războiului de independență în Transilvania*, Cluj, 1973; N. Ciachir, *Războiul pentru independența României în context european*, București, 1977; *Diplomația română în slujba independenței*, (colectiv), București, 1977; I. Bodunescu, *Diplomația românească în slujba independenței*, 2 vol. Iași, 1982; T. Avramescu, „Adevărul” și mișcarea democrată și socialistă a României, București, 1986; Ion Bulei, *Sistemul politic al României moderne. Partidul Conservator*, București, 1987; Idem, *Atunci când veacul se naște*, București, 1990; Z. Ornea, *Viața lui C. Stere*, 2 vol., București, 1989-1991; Șt. Zeletin, *Burghezia română. Originea și rolul ei istoric*, București, 1991.

Asupra diverselor aspecte ale modernității, vezi:

C. I. Băicoianu, *Istoria politicii noastre vamale și comerciale de la Regulamentele Organice și până în prezent*, 2 vol., București, 1904; Th. C. Aslan, *Finanțele României de la Regulamentele Organice și până astăzi*, București, 1905; C. Mănescu, *Istoricul căilor ferate în România*, 2 vol., București, 1906; G. Tașcă, *La question agraire. Commentaire critique de la législation rurale en Roumanie*, Paris, 1907; S. Antim, *La question sociale en Roumanie*, Paris, 1912; C. Desprès, *La question des Principautés danubiennes. Formation de la Roumanie. Etude d'histoire diplomatique*, Paris, 1913; C. I. Băicoianu, *Le Danube. Aperçu historique, économique et politique*, Paris, 1917; *Istoricul P. N. L. de la 1848 și până azi*, (colectiv), București, 1923; Șt. Zeletin, *Burghezia română. Originea și rolul ei istoric*, București, 1925; M. Emerit, *Les pays roumains depuis le traité d'Adrianopole jusqu' à la liberation des terres, 1829-1864*, București, 1927; G. D. Cioriceanu, *La Roumanie économique et ses rapports avec l'étranger de 1860 à 1915*, Bucarest, 1928; I. C. Filitti, *Catagrafia de toți boierii Țării Românești la 1829*, București, 1929; N. Petrea, *Băncile românești din Ardeal și Banat*, Cluj, 1936; P. Ercuta, *Die Genesis des modernen Kapitalismus in Rumänien*, Berlin, 1940; Șt. Imreh, *Despre începuturile industriei capitaliste din Transilvania în prima jumătate a veacului al XIX-lea*, Cluj, 1955; Tr. Lungu, *Viața politică în România la sfârșitul secolului al XIX-lea (1888-1899)*, București, 1967; *Marea răscoală a țăranilor din 1907*, București, 1967; C. Mocanu, *Din istoria transportului de călători în România*, București, 1967; I. Corfus, *Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, București, 1969; G. Zane, *Industria din România în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, București, 1970; An. Iordache, *Viața politică în România. 1910-1914*, București, 1972; P. Căncea, *Viața politică din România în primul deceniu al independenței de stat*, București, 1974; V. Vesa, *România și Franța la începutul secolului al XX-lea, 1900-1916*, Cluj-Napoca, 1975; M. Iosa, Tr. Lungu, *Viața politică din România, 1899-1910*, București., 1977; K. Jowitt, *Social change in Romania. 1860-1960*, Bucharest, 1978; Gh. Căzan, Ș. Rădulescu-Zoner, *România și Tripla Alianță*, București, 1979; A. Stan,

Grupări și curente politice în România între Unire și Independență (1859-1878), București, 1979; C. Durandin, *Roumains, 1878-1913. A la recherche d'une influence*, Paris, 1980; C. Iancu, *Les Juifs en Roumanie, 1866-1919*, Paris, 1980; *Istoria parlamentului și a vieții parlamentare din România până la 1918*, București, 1983; *Intelectuali din Balcani în România. (sec. XVII-XIX)*, (colectiv), București, 1984; *Unitatea națională a românilor în epoca modernă. 1821-1920*, coordonator Al. Duțu, 2 vol., București, 1985; L. Maior, *Mișcarea națională românească din Transilvania, 1900-1914*, Cluj-Napoca, 1986; N. Adăniloie, *Răscola țăranilor din 1888*, București, 1988; C. Bodea, H. Seton-Watson, R. W. Seton-Watson și românii 1906-1920, 2 vol., București, 1988; Maria, Regina României, *Povestea vieții mele* vol. I-III, București, 1991; I. Mamina, I. Bulei, *Guverne și guvernanți, 1866-1916*, București, 1994; C. Murgescu, *Mersul ideilor economice la români*, 2 vol., ed. II, București, 1994; T. Pavel, *Partidul Național Român și activitatea memorandistă. Corespondență politică (1887-1901)*, Cluj-Napoca, 1994; Mite Kremitz, *Regele Carol al României. O bibliografie*, Iași, 1995; Gh. Platon, Al. Fl. Platon, *Boierimea din Moldova în sec. al XIX-lea. Context european, evoluție socială și politică (Date statistice și observații istorice)*, București, 1995; M. Manoilescu, *Rostul și destinul burgheziei românești*, ed. II, îngrijitor Leonard Oprea, București, 1997 (ed. I, 1942); I. Bulei, *Conservatori și conservatorism în România*, București, 2000; Ș. Rădulescu-Zoner, (coordonator), Gh. Cliveti, Gh. Onișoru, D. Șandru, A. Stan, *Istoria Partidului Național-Liberal*, București, 2000.

Asupra Bucovinei și Transilvaniei, vezi:

I. Nistor, *Unirea Bucovinei cu România*, București, 1928; Șt. Ciobanu, *Unirea Basarabiei: studiu și documente*, București, 1929; I. Nistor, *Istoria Bucovinei*, București, 1991; M. Bruhis, *Rusia, România și Basarabia. 1821, 1918, 1924, 1940*, Chișinău, 1992; I. Ieremia, *Moldova în contextul relațiilor internaționale (1387-1858). Tratatate*, Chișinău, 1992; N. Chiachir, *Din istoria Bucovinei (1775-1944)*, București, 1993; I. Gherman, *Istoria tragică a Bucovinei, Basarabiei și Ținutului Herța*, București, 1993; M. Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, vol. I, 1774-1862, Chișinău, 1993; P. Cazacu, *Moldova dintre Prut și Nistru*, Iași, f.a..

VIII. Războiul unității naționale

Vezi, între altele:

M. Djuvara, *La guerre roumaine 1916-1918*, Paris, 1919; C. Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României, 1916-1919*, vol. I-III, București, ed. 1925-1927; vol. I-II, București, ed. 1989; I. Nistor, *Unirea Bucovinei cu România*, București, 1928; Șt. Ciobanu, *Unirea Basarabiei: studiu și documente*, București, 1929; *România în primul război mondial, 1916-1919*, (colectiv), București, 1934; Gh. I. Brătianu, *Acțiunea politică și militară a României în 1919*, București, 1940; Idem, *Origines et formation de l'unité roumaine*, București, 1943; V. Atanasiu ș.a., *România în primul război mondial*, București, 1979; M. Popa, *Primul război mondial. 1914-1918*, București, 1979; *România în anii primului război mondial*, (colectiv), București, 1987; C. Aldea, *O istorie zbuciumată. Basarabia până în anul 1920*, București, 1993; C. Botoran, M. Retegan, *1918. Făurirea României Mari*, București, 1993; G. Cipăianu, *La răscruce (toamna anului 1917-primăvara anului 1918). Marea Britanie și încheierea de către România a unei păci separate*, Oradea, 1993; O. Ghibu, *În vâltoarea revoluției rusești. Însemnări din Basarabia anului 1917*, București, 1993; *In apărarea româniei Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, (colectiv), București, 1994; Ș. Rădulescu-Yonner, *Bucureștii în anii primului război mondial. 1914-1918*, București, 1994.

Vezi, de asemenea, pentru perioada neutralității:

A. Lepedatu, *Actes d'union des provinces de Bessarabie, Bucovine, Transylvanie, Banat avec la Roumanie*, Paris, 1919; A. Thomas, *La Roumanie et la guerre*, Paris, 1919; I. I. Gerigianu, *România sub ocupație dușmană*, București, 1920; G. A. Dabija, *Armata română în războiul mondial (1916-1918)*, 4 vol., București, 1928-1937; Al. Ioanițiu, *Războiul României (1916-1918)*, București, 1928; Gen. I. Anastasiu, *Războiul pentru întregirea neamului. Studiu critic*, București, 1936; C. Kirițescu, *Preludiile diplomatice ale războiului de întregire*, 2 vol., București, 1940; Col. I. Cupșa, *Armata română în campaniile din anii 1916, 1917*, București, 1967; B. Rangheț, *Relațiile româno-americe în perioada primului război mondial, 1916-1920*, Cluj-Napoca, 1975; I. Bulei, *1916. Zile de vară*, București, 1978; Idem, *Arcul așteptării 1914, 1915, 1916*, București, 1981.

IX. Perioada interbelică

Tr. Bratu, *Politica națională față de minorități. Note și observațiuni*, București, 1923; N. Iorga, *Memorii*, vol. I-II, București, 1931-1939; Idem, *Supt trei regi*, București, 1932; M. Ivan, *Evoluția partidelor noastre politice în cifre și grafice*, Sibiu, 1933; N. Crainic, *Puncte cardinale în haos*, București, 1936; V. Madgearu, *Agrarianism. Capitalism. Imperialism*, București, 1936; N. Crainic, *Ortodoxie și etnocrație*, București, 1940; V. Madgearu, *Evoluția economiei românești după războiul mondial*, București, 1940; S. Dragomir, *La politique minoritaire de la Roumanie entre 1918-1940*, București, 1944; M. Dogan, *Analiza statistică a democrației parlamentare din România*, București, 1946; N. Iorga, *Oameni care au fost*, vol. I-II, București, 1967; Z. Ornea, *Țărănismul: studiu sociologic*, București, 1969; N. Iorga, *O viață de om. Așa cum a fost*. Ediție îngrijită de Valeriu și Sanda Râpeanu, București, 1972, (ediția originală, 1934); I. Constantinescu, *Din însemnările unui fost reporter parlamentar. Camera Deputaților. 1919-1939 (note și memorii)*, București, 1973; Z. Ornea, *Tradiționalism și modernizare în deceniul al treilea*, București, 1980; I. Bitoleanu, *Din istoria modernă a României 1922-1926*, București, 1981; E. Popescu, *Din istoria politică a României. Constituția din 1923*, București, 1983; M. Mușat, I. Ardeleanu, *România după Marea Unire*, vol. II, partea I-II, București, 1986, 1988; Em. Bold, *Consolidarea unității național-statale românești. Măsuri legislative economice, politice și sociale (1918-1940)*, Iași, 1987; M. Știrban, *Istoria României. 1918-1921. Probleme ale vieții politice, economice și sociale*, Cluj-Napoca, 1987; I. Talpeș, *Diplomație și apărare. Coordonate ale politicii externe românești. 1933-1939*, București, 1988; I. Scurtu, I. Bulei, *Democrația la români (1866-1935)*, București, 1990; N. Crainic, *Zile albe. Zile negre. Memorii*, vol. I-III, 1991-1995; S. Diamandi, *Galeria oamenilor politici*, București, 1991; Gr. Gafencu, *Însemnări politice. 1929-1939*, ediție Stelian Neagoe, București, 1991; P. Halippa, An. Moraru, *Testament pentru urmași*, Chișinău, 1991; I. Scurtu, *Monarhia în România*, București, 1991; M. Vulcănescu, *Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*, București, 1992; Gh. Florescu, ed., *Relații româno-americe în timpurile moderne*, Iași, 1993; M. Manoilescu, *Memorii*, vol. I-II, ediție Valeriu Dinu, București, 1993; An. Iordache, *Ion I. C. Brătianu*, București, 1994; Șt. Pâslaru, M. Stănescu, *Apărarea națională în parlamentul României. (1919-1940)*, București, 1994; I. Murariu, Gh. Iancu, *Constituțiile României (1858-1991). Texte, note, prezentare comparată*, ediția a III-a, București, 1995; Carol al II-lea, *Între datorie și pasiune. Însemnări zilnice*, vol. I-IV, ediție Marcel-Dumitru Ciucă, Narcis Dorin Ion, București, 1996-2000; I. Scurtu, *Criza dinastică din România (1925-1930)*, București, 1996; Idem, *Istoria României în anii 1918-1940. Evoluția regimului politic de la democrație la dictatură*, București, 1996; I. Mamina, ed., *Consilii de Coroană*, București, 1997; M. Manoilescu, *Rostul și destinul burgheziei românești*, ed. II, îngrijitor Leonard Oprea, București, 1997 (ed. I, 1942); H. Sima, *Mișcarea Legionară și Monarhia*, Iași, 1997; E. M. Cristea, *Note ascunse. Însemnări personale (1895-1937)*. Ediție Maria și Pamfil Bilțiu, Cluj-Napoca, 1999; V. Pop, *Amintiri politice 1936-1945*, București, 1999; Ș. Rădulescu-Zoner, (coordonator), Gh. Cliveti, Gh. Onișoru, D. Șandru, A. Stan, *Istoria Partidului Național-Liberal*, București, 2000; Gh. Sbârână, *Parlamentul și politica externă a României, 1919-1940*, București, 2000; I. Scurtu, *Studii de istorie*, București, 2002.

Pentru viață politică, vezi:

Doctrinile partidelor politice. 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român, București, 1924; Șt. Meteș, *Regele Ferdinand al României*, Cluj, 1925; C. Stere, *Documentări și lămuriri politice. Preludii: Partidul Național-Țărănesc și „Cazul Stere”*, București, 1930; N. Iorga, *Memorii*, vol. I-II, București, 1931-1939; A. Constantinescu, *Partidul Național-Liberal (Gh. Brătianu)*, (f. 1.), 1932; V. N. Madgearu, *Țărănismul*, București, 1932; I. M. Costian, *Regele Carol II și partidele politice*, București, 1933; M. Ivan, *Evoluția partidelor noastre politice în cifre și grafice*, Sibiu, 1933; C. Gh. C. Zotta, N. Tulceanu, *Partidele politice din România. Istoricul și programele lor*, București, 1934; T. Cudalbu, *Scăderile morale ale partidelor politice de astăzi*, București, 1935; C. Oulmont, *Le pays du roi Carol II*, Paris, 1937; C. Enescu, *Semnificația alegerilor din 1937*, București, 1938; P. Ghiață, *Istoria doctriinelor politice*, București, 1938; Th. Vlădescu, *Frontul Renașterii Naționale. Originea și doctrina*, București, 1939; St. Popescu, *Predică în pustiu. Articole scrise în anii 1930-1941*, București, 1941; M. Florescu, *Alegerile parlamentare în lumina cifrelor și faptelor. 1918-1937*, București, 1946; H. I. Roberts, *Rumania: political problems of an agrarian state*, Cambridge, 1951; Șeicaru Pamfil, *Istoria partidelor Național-Țărănist și Național-Țărănist*, vol. I-II, Madrid, 1963; Al. Gh. Savu, *Dictatura regală. 1938-1940*, București, 1970; L. Pătrășcanu, *Scieri social-politice (1921-1938)*, Culegerea, selectarea și adnotarea textelor: Marin C. Stănescu și Elena Vlăduțescu, București, 1975; Al. Gh. Savu, *Sistemul partidelor politice din România, 1919-1940*, București, 1976; I. Scurtu, *Din viața politică a României. Întemeierea și activitatea Partidului Țărănesc, 1918-1926*, București, 1976; Em. Bold, I. Aग्रigoroaiei, *Partidele politice burgheze din România (1918-1938)*, Iași, 1977; M. Rusenescu, I. Saizu, *Viața politică în România. 1922-1928*, București, 1979; R. M. King, *A History of the Romanian Communist Party*, Stanford, 1980; Fl. Nedelcu, *De la restaurație la dictatura regală*, Cluj-Napoca, 1981; I. G. Duca, *Amintiri politice*, München, 1981-1982; M. C. Stănescu, *Mișcarea muncitorească din România în anii 1924-1928*, București, 1981; V. Frunză, *Istoria Partidului Comunist Român*, vol. I, Aarhus, 1984; M. Nedelea, *Aspecte ale vieții politice din România în anii 1922-1926*, București, 1987; *Dezvoltare și modernizare în România interbelică. 1919-1939. Culegere de studii*, București, 1988; I. Scurtu, *Contribuții privind viața politică din România. Evoluția formei de guvernământ în istoria modernă și contemporană*, București, 1988; C. Argetoianu, *Memorii. Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. I-XI, ediție Stelian Neagoe, București, 1991-1998; F. Brădescu, *Horia Sima*, Paris, 1991; I. Maniu, *Testament moral politic*. Realizatorul ediției Victor Isac, București, 1991; M. Mircu, *Dosarul Ana Pauker, Iosif Chișinevschi și alții*, ed. II completată, 1991; M. Nedelea, *Prim-miniștrii României Mari. Ideile politice*, București, 1991; P. Țurlea, *Nicolae Iorga în viața politică a României*, București, 1991; *Cine a fost Armand Călinescu. Mărturii*, București, 1992; I. Scurtu, *Ion I. C. Brătianu. Activitatea politică*, București, 1992; P. Andrei, *Jurnal, memorialistică, corespondență*, ediție V. F. Dobrinescu și colab., Iași, 1993; I. Boacă, *Bibliografie legionară*, Miami Beach, 1993; I. Diaconescu, G. Țepelea, (editori), *Iuliu Maniu în fața istoriei*, București, 1993; *Ion Mihalache în înfruntare cu Carol II*. Ediție îngrijită de Mihai Rădulescu, București, 1993; N. Jurca, *Social-Democrația în România, 1918-1944*, Sibiu, 1993; Șt. Palaghiță, *Garda de Fier spre reînvierea României*, București, 1993; D. Sfintescu (editor), *Din luptele tineretului român. 1929-1939. Culegere de texte*, București, 1993; Fr. Veiga, *Istoria Gărzii de Fier. 1919-1941. Mistica ultranaționalismului*, ed. II, București, 1995; I. Diaconescu, G. Țepelea, (editori), *Ion Mihalache în fața istoriei*, București, 1994; An. Iordache, *Ion I. C. Brătianu*, București, 1994; *Istoria P.N.Ț. Documente (1926-1947)*, București, 1994; N. Jurcă, *Istoria social-democrației din România*, Sibiu, 1994; M. Nedelea, *Istoria României: compendiu de curente și personalități politice*, București, 1994; H. Sima,

Istoria Mișcării Legionare, Timișoara, 1994; M. C. Stănescu, *Moscova, Cominternul, Filiera Comunistă Balcanică și România*, București, 1994; M. Sturdza, *România și sfârșitul Europei. Amintiri din Țara pierdută*, Alba-Iulia, Paris, 1994; (Ediția în limba engleză: *The Suicide of Europe. Memoirs of Prince, Former Foreign Minister of Romania*, Boston-Los Angeles, 1968); Al. Vaida-Voevod, *Memorii*, vol. I-II, prefață, ediție îngrijită, note și comentarii de Alexandru Șerban, Cluj-Napoca, 1994-1998; I. Mamina, I. Scurtu, *Guverne și guvernanți, 1916-1938*, București, 1995; I. Mihalache, *Ce politică să facem*. Ediție, tabel cronologic și note: Dan Răducanu. Studiu introductiv: Andrei Pippidi, București, 1995; Z. Ornea, *București. Anii treizeci. Extrema dreaptă românească*, București, 1995; Gr. T. Pop, *Garda, Căpitanul și arhanghelul din cer*, vol. I-III, București, 1995-1997; H. Rogger, E. Weber (coordonatori), *Dreapta europeană. Profil istoric*, București, 1995; I. Scurtu, *Iuliu Maniu. Activitatea politică*, București, 1995; Fl. Tănăsescu, Gh. Neacșu, I. Iacoș, M. C. Stănescu, N. Tănăsescu, *Ideologie și structuri comuniste în România*, vol. I-III, București, 1995, 1997, 2001; E. Weber, *Dreapta românească*, Cluj-Napoca, 1995; F. Brădescu, *Scurtă analiză spectrală a Mișcării Legionare*, ediție Radu-Dan Vlad, București, 1996; Gh. Buzatu, C. Ciucanu, Cr. Sandache, *Radiografia dreptei românești (1927-1941)*, București, 1996; Ș. Milcoveanu, *Partidul Comunist și Mișcarea Legionară în epoca fierbinte (iulie 1945-iulie 1948)*, București, 1996; Gh. Tătărescu, *Mărturii pentru istorie*, București, 1996; F. Brădescu, *Viziunea integrală a revoluției legionare*, ediție Radu-Dan Vlad, vol. I-II, București, 1997; L. Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, București, 1997; V. Budrigă, *Sistemul electoral din România. 1918-1940*, București, 1997; C. Papanace, *Fără Căpitan. Conducerea în a doua prigoană*, București, 1997; C. Petculescu, *Mișcarea Legionară. Mit și realitate*, București, 1997; M. Retegan, *În balanța forțelor. Alianțe militare românești interbelice*, București, 1997; H. Sima, *Mișcarea Legionară și Monarhia*, Iași, 1997; D. Zamfirescu, *Legiunea Arhanghelului Mihail de la mit la realitate*, București, 1997; I. Constantinescu, *Despre exegeza extremei drepte românești. Însemnări polemice*, Iași, 1998; C. Durandin, *Istoria românilor*, București, 1998; P. Guiraud, *Codreanu și Garda de Fier*, Ediție îngrijită de Radu-Dan Vlad, București, 1998; I. Hudiță, *Jurnal politic*, ediție Dan Berindei, Iași, 1998; I. Lăcustă, *Zece alegeri interbelice: 1919-1937. Cine a câștigat?*, București, 1998; R. D. Vlad, *Procesele lui Corneliu Zelea Codreanu*, vol. I-II, București, 1999; *Dosar Horia Sima (1940-1946)*. Ediție critică, repere cronologice și note Dana Beldiman. Studiu introductiv Gheorghe Buzatu, București, 2000; Gh. Dumitrașcu, *Locul Partidului Țărănist Radical – Grigore Iunian în istoria României. 1932-1940*, București, 2000; N. Jurcă, *Istoria social-democrației din România*, București, 2000; Ș. Rădulescu-Zoner (coordonator), Gh. Cliveti, Gh. Onișoru, D. Șandru, I. Scurtu, Cr. Troncotă, N. Tampa, D. Beldiman, *Ideologie și formațiuni de dreapta în România*, vol. I-II, București, 2000, 2002; P. Pandrea, *Garda de fier. Jurnal de filosofie politică, memorii, penitenciare*. (ediție îngrijită de Nadia Marcu-Pandrea), București, 2001; P. Țurlea, *Partidul Național-Liberal Tătărescu*, București, 2001; Z. Boilă, *Amintiri și considerațiuni asupra Mișcării Legionare*. Ediție Martha Petreu și Anca Cornea, Cluj-Napoca, 2002; Șt. Zeletin, *Neoliberalismul. Studiu asupra istoriei și politicii burgheziei românești*, ediția III îngrijită de C. D. Zeletin, București, 2002. (ediția I, București, 1927); P. D. Bordeiu, *Mișcarea Legionară în Dobrogea între 1933-1941*, Constanța, 2003; *Enciclopedia istoriei politice a României 1859-2002*, elaborată sub redacția unui colectiv de la Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale, București, 2003.

Asupra politicii externe, vezi:

E. Campus, *Mica Înțelegere*, București, 1968, ed. II, 1997; Cr. Popișteanu, *România și Antanta Balcanică*, București, 1968; E. Campus, *Înțelegerea Balcanică*, București, 1971; V. Moisuc și colaboratori, *Probleme de politică externă a României*, vol. I-III, București, 1971-1988; *Reprezentanțele diplomatice ale României*, vol. II, 1911-1939, București, 1971; P. Bărbulescu, *România la Societatea Națiunilor, 1929-1939*, București, 1975; E. Campus, *Politica externă a României în perioada interbelică (1919-1939)*, București, 1975; I. Enescu, *Politica externă a României în perioada 1944-1947*, București, 1979; I. Calafeteanu,

Diplomația românească în sud-estul Europei (martie 1938-martie 1940), București, 1980; E. Campus, *Din politica externă a României. 1913-1947*, București, 1980; Gh. Gheorghe, *Tratatul internațional ale României*, vol. I, 1921-1939; vol. II, 1939-1965, București, 1980-1983; I. Calafeteanu, Cr. Popișteanu (coordonatori), *Politica externă a României. Dicționar cronologic*, București, 1986, ed. II, București, 2004; Fl. Constantiniu, *Între Hitler și Stalin. România și Pactul Ribbentrop-Molotov*, București, 1991; I. Dumitriu-Snagov, *România în diplomația Vaticanului. 1939-1944*, București, 1991; M. Manoilescu, *Dictatul de la Viena. Memorii, iulie-august 1940*, București, 1991; V. Moisuc, *Premisele izolării politice a României, 1919-1940*, București, 1991; R. Bossy, *Amintiri din viața diplomatică (1919-1940)*, vol. I-II, ediție Stelian Neagoe, București, 1993; Gr. Gafencu, *Jurnal. Iunie 1940 – iulie 1942*, ediție Ion Ardeleanu și Vasile Arimia, București, 1994; N. Titulescu, *Politica externă a României (1937)*, București, 1994; I. Bitoleanu, *Politica externă a României Mari în dezbaterile parlamentului. 1919-1939*, Constanța, 1995; Al. Cretzianu, *Ocazia pierdută*, ediție V. Fl. Dobrinescu, Iași, 1995; Gr. Gafencu, *Misiune la Moscova. 1940-1941*, ediție îngrijită de Ion Calafeteanu și colaboratorii, București, 1995; P. D. Quinlan, *Ciocnirile deasupra României. Politica britanică și americană față de România. 1938-1947*, Iași, 1995; Tătărescu Gh., *Mărturii pentru istorie*, București, 1996; I. Calafeteanu, *Politică și interes național în România interbelică*, București, 1997; M. Retegan, *În balanța forțelor. Alianțe militare românești interbelice*, București, 1997; C. Vișoianu, *Misiunile mele (Culegere de documente)*, ediție G. Potra și colab., București, 1997; E. Campus, *State mici și mijlocii din centrul și sud-estul Europei în relațiile internaționale. Prima jumătate a secolului al XX-lea*, București, 1998; N. Dascălu, *Propaganda externă a României Mari (1918-1940)*, București, 1998; René De Weck, *Jurnal. Jurnalul unui diplomat elvețian în România: 1939-1945*, București, 2000; R. Bossy, *Jurnal (2 noiembrie 1940 – 9 iulie 1969)*, București, 2001; M. G. Brătianu, *Acordul Churchill – Stalin din 1944*, București, 2002; V. Moisuc, *Istoria relațiilor internaționale până la mijlocul secolului XX*, București, 2002.

X. Sub dictaturi

Asupra anilor 1938-1941, vezi:

A. Călinescu, *Noul regim. Cuvântări. 1938-1939*, București, 1939; Gh. Fl. Hodinăuanu, *Frontul Renașterii Naționale din punct de vedere istoric, psihologic și politic*, București, 1940; Gr. Gafencu, *Préliminaire de la guerre à l'Est*, Fribourg, 1944; A. Hillgruber, *Hitler, König Carol and Marschall Antonescu*, Wiesbaden, 1954; Al. Cretzianu, *The last Opportunity*, London, 1957; Al. Gh. Savu, *Dictatura regală (1938-1940)*, București, 1970; I. Calafeteanu, *Diplomația românească în sud-estul Europei, 1938-1940*, București, 1980; *23 August 1944. Documente*, vol. I-IV, București, 1984-1985; L. Dandara, *România în vâltoarea anului 1939*, București, 1985; Gh. Buzatu, *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, vol. I-II, București, 1988; F. Brunea-Fox, *Orașul măcelului. Jurnalul rebelunii și crimelor legionare*, București, 1990; A. Călinescu, *Însemnări zilnice 1916-1939*, ediție Al. Gh. Savu, București, 1990; Fl. Constantiniu, *Între Hitler și Stalin. România și Pactul Ribbentrop-Molotov*, București, 1991; V. Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, ediție de Sanda Pop și Nicolae C. Nicolescu, București, 1992; I. Scurtu, C. Hlihor, *Anul 1940. Drama românilor dintre Prut și Nistru*, București, 1992; R. Bossy, *Amintiri din viața diplomatică (1919-1940)*, București, 1993; R. Rosetti, *Pagini de jurnal*, București, 1993; I. Calafeteanu ed., *Iuliu Maniu-Ion Antonescu. Opinii și confruntări politice, 1940-1944*, București, 1994; A. Hillgruber, *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relații germano-române (1938-1944)*, București, 1994; I. Scurtu, C. Hlihor, *Complot împotriva României. 1939-1947. Basarabia, nordul Bucovinei și Ținutul Herța în vâltoarea celui de-al doilea război mondial*, București, 1994; Gr. Gafencu, *Misiune la Moscova. Culegere de documente*, București, 1995; N. Cosma, *Dictatul de la Viena (30 august 1940)*, București, 1996; A. Simion, *Dictatul de la Viena*, ed. II, București, 1996; S. Aster, *1939: Ultimul an de pace, primul an de război*, București, 1999; V. Pop, *Amintiri politice 1936-1945*. Ediție îngrijită de Sanda Pop, București, 1999; Fl. Dobre, V. Manea, L. Nicolescu, *Anul 1940. Armata română de la ultimatum la dictat*, vol. I, București, 2000; A. S. Marinescu, *Înainte și după Dictatul de la Viena*, București, 2000; Fl. Constantiniu, *1941. Hitler, Stalin și România. România și geneza Operațiunii „Barbarossa”*, București, 2002.

Asupra participării la al doilea război mondial, vezi:

Al. Cretzianu, *The Rumanian armistice negotiations*, Cairo, 1944, 1951; I. Cupșa și colab., *Contribuția României la războiul antihitlerist (23 august 1944–9 mai 1945)*, București, 1958; P. Ilie, Gh. Stoean, *România în războiul antihitlerist. Contribuții bibliografice*, București, 1971; A. Simion, *Regimul politic din România în perioada septembrie 1940–ianuarie 1941*, Cluj-Napoca, 1976; *Din istoria unei zile. Contribuții la cronologia insurecției române din august 1944* (colectiv), Iași, 1979; A. Simion, *Preliminarii politico-diplomatice ale insurecției române din august 1944*, Cluj-Napoca, 1979; Gh. Buzatu, Gh. I. Florescu, *Al doilea război mondial și România. O bibliografie*, Iași, 1981; *23 August 1944. Documente*, vol. I-IV, București, 1984-1985; Gen. P. Chirnoagă, *Istoria politică și militară a războiului României contra Uniunii Sovietice*, Madrid, 1986; Gh. Buzatu, *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, vol. I-II, București, 1988-1995; Gh. Buzatu ed., *Istorie interzisă*, Craiova, 1990; Gh. Buzatu, St. Cheptea, V. Fl. Dobrinescu, I. Saizu, editori, *Mareșalul Antonescu în fața istoriei*, vol. I-II, București, 1990; H. Sima, *Sfârșitul unei domnii sângeroase* Miami Beach, 1990; Gh. Barbul, *Memorial Antonescu. Al treilea om al Axei*, Iași, 1991; *Basarabia și basarabenii*, (colectiv), Chișinău, 1991; Gh. Buzatu ed., *România cu și fără Antonescu*, Iași, 1991; C. Coposu, *Dialoguri cu Vartan Arachelian*, București, 1991; V. Fl. Dobrinescu, *Bătălia pentru Basarabia*, Iași, 1991; I. Dumitriu-Snagov, *România în diplomația Vaticanului. 1939-1944*, București, 1991; Gr. Gafencu, *Însemnări politice*, București, 1991; Gh. Magherescu, *Adevărul despre mareșalul Antonescu*, București, 1991; M. Manoilescu, *Dictatul de la Viena. Memorii, iulie-august 1940*, București, 1991; A. Pandea, I. Pavelescu, E. Ardeleanu, *Români la Stalingrad*, București 1992; Al. Duțu, M. Retegan, *Ostași, vă ordon: Treceți Prutul! România în război. 1421 zile de încleștare. Eliberarea Basarabiei și Bucovinei de Nord (22 iunie – 26 iulie 1941)*, București, 1993; R. Lecca, *Emigrarea populației evreiești din România în anii 1940-1944. Culegere de documente din Arhiva Ministerului Afacerilor Externe al României*, București, 1993; J. Rotaru, Al. Duțu, Fl. Dobre, editori., *Campania din Est în ordinea de zi (1941-1944)*, vol. I-III, București, 1993-1997; C. Sănătescu, *Jurnal*, București, 1993; V. Fl. Dobrinescu și colab., *Plata și răsplata istoriei*, vol. I-IV, Iași, Focșani, Pitești, 1994-1997; R. Lecca, *Eu i-am salvat pe evreii din România*, București, 1994; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial din 1939-1945*, Iași, 1995; Fl. Constantiniu, Al. Duțu, M. Retegan, *România în război 1941-1945. Un destin în istorie*, București, 1995; C. I. Kiriteșcu, *România în al doilea război mondial*, vol. I-II, ed. Gh. Buzatu, București, 1995; I. S. Nistor, *Istoria românilor din Transnistria*, București, 1995; A. Pandea, E. Ardeleanu, *Românii în Crimeea, 1941-1944*, București, 1995; J. Rotaru și colab., *Armata Română în al doilea război mondial*, București, 1995; V. Anescu, C. Antip, E. Bantea, I. Cupșa și colab., *România în războiul antihitlerist. 23 august 1944 - 9 mai 1945*, București, 1996; *Armata română, 1941-1945*, colectiv, București, 1996; M. Fătu, *Consens pentru salvarea națională (septembrie 1940-august 1944)*, București, 1996; *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu*, vol. I-VII, București, 1997-2003; Al. Duțu, ed., *România de la război la pace, 1939-1947. Semnificații politico-militare. Studii*, București, 1997; I. Hudiță, *Jurnal politic. 1 ianuarie - 24 august 1944*, ediție Dan Berindei, București, 1997; Al. Duțu, (coordonator), *L'armée roumaine dans la deuxième guerre mondiale (1941-1945)*, București, 1999; Al. Duțu, Fl. Dobre, L. Loghin, *Armata română în al doilea război mondial. 1941-1945. Dicționar enciclopedic*, București, 1999; Gr. Gafencu, *Jurnal, iunie 1941 - iulie 1942*, București, 1999; C. C. Giurescu, *România în al doilea război mondial. 1939-1945*, București, 1999; E. Stănescu, G. Preda, I. Stănescu, M. Cosma, *Alexandru Cretzianu – un diplomat de carieră în misiune pentru pregătirea ieșirii României din Axă*, Ploiești, 1999; M. Vasile-Ozunu, P. Otu, *Înfrânți și uitați. Românii în bătălia de la Stalingrad*, București, 1999; Gh. Buzatu, V. Fl. Dobrinescu, H. Dumitrescu, *România și al doilea Război Mondial*, Focșani, 2000; I. Chiper, *România și Germania nazistă. Relațiile româno-germane între comandamente politice și interese economice*, București, 2000; Gh. Neacșu, ed., *23 August 1944 în arhivele comuniste*, București, 2000; Al. Duțu, M. Retegan, *Război și societate: România: 1941-1945*, București, 2002.

Asupra primilor ani postbelici, vezi:

H. Prost, *Destin de la Roumanie (1918-1945)*, Paris, 1945; Gr. Gafencu, *La Roumanie devant la Conférence de la Paix. Observations sur le Projet de Traité avec la Roumanie*, Paris, 1946; Gh. Gheorghiu-Dej, *O politică de realizări democratice*, București, 1946; C. T. Petrescu, *Ce este Partidul Social-Democrat*, București, 1946; A. Gould-Lee, *Crown against stikle. The story of king Michael of Romania*, 1950; Al. Cretzianu, *Captive Rumania. A Decade of Soviet Rule*, New York, 1956; S. Mănăilă, W. Filderman, *Regional development of the Jewish population in Romania*, 1957; *Aspects des relations russo-roumaines. Retrospective et orientations*, (colectiv), 1967; St. Fischer-Galatzi, *Twentieth Century Rumania*, NewYork-London, 1970; St. Lache, Gh. Țuțui, *România și Conferința de pace de la Paris din 1947*, Cluj-Napoca, 1970; Cr. Popișteanu, *Cronologie politico-diplomatică românească. 1944-1947*, București, 1976; I. Rațiu, *România de astăzi. Comunism sau independență*, Londra, 1990 ; ediția I apărută sub îngrijirea lui I. Margulius, Londra, 1977; I. Enescu, *Politica externă a României în perioada 1944-1947*, București, 1979; N. Penescu, *La Roumanie, de la démocratie au totalitarisme, 1938-1948*, Paris, 1981; N. Baci, *Yalta și crucificarea României*, Roma, 1983; L. Pătrășcanu, *Scrieri, articole, cuvântări. 1944-1947*. Selectarea, pregătirea pentru tipar și adnotarea: Marin C. Stănescu și Gheorghe Neacșu, București, 1983; I. Alexandrescu, *Economia României în primii ani postbelici (1945-1947)*, București, 1986; N. Baci, *Agonia României. Dosarele secrete acuză, 1944-1948*, Cluj-Napoca, 1990; Vl. Georgescu, *Politică și istorie. Cazul comuniștilor români. 1944-1947*, București, 1991; I. Chiper, Fl. Constantiniu, A. Pop, *Sovietizarea României. Percepții anglo-americane*, București, 1993; M. R. Mocanu și colab., *România – marele sacrificat al celui de-al doilea război mondial. Documente, I; România și armistițiul cu Națiunile Unite. Documente, II*, București, 1994-1995; I. Scurtu (coordonator), *România. Viața politică în documente. 1945; 1946; 1947*; vol. I-III, București, 1994, 1996; *6 martie 1945. Începuturile comunizării României*, (colectiv), București, 1995; D. C. Giurescu, *Guvernarea Nicolae Rădescu*, București, 1996; St. Neagoe, *Istoria politică a României între anii 1944-1947. Crestomația tranziției dintre două dictaturi*, București, 1996; Gh. Onișoru, *Alianțe și confruntări între partidele politice din România (1944-1947)*, București, 1996; F. Brădescu, *Guvernul de la Viena. Continuarea statului național legionar, 1944-1945*, ed. II, București, 1997; Al. Duțu, ed., *România de la război la pace, 1939-1947. Semnificații politico-militare. Studii*, București, 1997; *Misiunile lui Vâșinski în România. (Din istoria relațiilor româno-sovietice, 1944-1946). Documente secrete*, București, 1997; *Procesul lui Iuliu Maniu*, vol. I-III, București, 2001; P. Groza, *Adio lumii vechi!*, București, 2003.

Asupra comunismului în România, vezi:

Declarație cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele comuniste și muncitorești internaționale adoptată de Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, din aprilie 1964, București, 1964; G. Ionescu, *Comunism în România. 1944-1962*, London, 1964; M. Sturdza, *România și sfârșitul Europei. Amintiri din țara pierdută*, Madrid, 1966; P. Goma, *L'écrivain face au socialisme du silence*, Paris, 1977; R. R. King, *A history of the Romanian Communist Party*, Stanford, 1981, 1982; M. E. Ficher, *Nicolae Ceaușescu, a study in political leadership*, London, 1984; V. Frunză, *Istoria Partidului Communist Român*, vol. I, Aarhus, 1984; M. Shafir, *Rumania: politics, economics and society; political stagnation and simulated change*, Boulder-Colo, 1985; S. Grossu, *Le calvaire de la Roumanie chrétienne*, Paris, 1987; J. F. Brown, *Eastern Europe and Communist Rule*, Durham-London, 1988; C. Durandin, *Nicolae Ceaușescu: Verités et mensonges d'un roi communiste*, Paris, 1990; V. Frunză, *Cât mai poate trăi un cadavru politic*, București, 1990; Idem, *Istoria stalinismului în România*, București, 1990 ; R. Portocală, *Autopsie du coup d'Etat roumain. Au pays du mensonge triomphant*, Paris, 1990; G. Uscătescu, *Romania. Grandeur and Tragedy*, New-York, 1990; M. Ciobanu, *Convorbiri cu Mihai I al României*, București, 1991; C. Coposu, *Dialoguri cu Vartan Arachelian*, București, 1991; V. Ierunca, *Fenomenul Pitești*, București, 1991; Vl. Krasnosselski, *Stanga în România*, Aarhus, 1991; Gh. Boldur-Lățescu, *Genocidul comunist în România*, București, 1992-1994; S. Brucan, *Generația irosită. Memorii*, București, 1992; V. Domenico, *După*

execuție a nins, București, 1992; Gh. Iancu, *Instituții politice parlamentare*, vol. I-IV, București, 1992; Gh. Ionescu, *Investigarea comparativă a politicii comuniste*, București, 1992; A. Iorgovan, M. Constantinescu, I. Deleanu, I. Vida, *Alegerile parlamentare și prezidențiale: texte legale comentate*, București, 1992; O. Ghibu, *Chemare la judecata istoriei. Apeluri la rațiune în anii 1946-1952*, vol. I-II, selecție, îngrijirea ediției și note de Octavian O. Ghibu. Cuvânt înainte de Viorica Moisuc, București, 1992-1993; I. Rațiu, *Politică pentru Occident*, București, 1992; Vl. Tismăneanu, *Arheologia terorii*, București, 1992; L. Boia, *La mythologie scientifique du communisme*, București, 1993; R. Câmpeanu, *Cu gândul la Țară*, București, 1993; I. Chiper, Fl. Constantiniu, A. Pop, *Sovietizarea României. Percepții anglo-americe*, București, 1993; D. Popescu, *Am fost și cioplitor de himere. Un fost lider comunist se destăinuie*, București, 1993; C. Sănătescu, *Jurnal*, București, 1993; A. State, *Drumul crucii*, București, 1993; V. Nemoianu, *Arhipelag interior. Eseuri memorialistice, 1940-1975*, Timișoara, 1994; I. Petcu, *Ceașescu un fanatic al puterii, biografie neretușată*, București, 1994; L. Betea, *Maurer și lumea de ieri. Mărturii despre stalinizarea României*, Arad, 1995; A. Cioabă, *Democrația: putere și contra-putere*, București, 1995; D. Deletant, M. Pearton, *Ceașescu și Securitatea. 1965-1989*, București, 1998; (ed. orig. Londra, 1995); C. Ionițiu, *Cartea de Aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. I-III, București, 1995-1997; A. Mungiu-Pippidi, *Românii după '89. Istoria unei neînțelegeri*, București, 1995; I. Murariu, Gh. Iancu, *Constituțiile României (1858-1991). Texte, note, prezentare comparată*, ediția III, București, 1995; S. Rădulescu-Zoner, Ș. Bușe, D. Marinescu, *Instaurarea totalitarismului comunist în România*, București, 1995; B. Tănăsescu, *Colectivizarea: între propagandă și realitate*, București, 1995; Fl. Tănăsescu, Gh. Neacșu, I. Iacoș, M. C. Stănescu, N. Tănăsescu, *Ideologie și structuri comuniste în România*, vol. I-III, București, 1995, 1997, 2001; Vl. Tismăneanu, *Fantoma lui Gheorghiu Dej*, București, 1995; Idem, *Memorialul Ororii; documente ale procesului reeducării din închisorile Pitești, Gherla*, București, 1995; Gh. Cliveti, *Liberalismul românesc: eseu istoriografic*, Iași, 1996; R. Kirk, M. Răceanu, *România împotriva Statelor Unite. Diplomația absurdului, 1985-1989*, București, 1996; *Principiul bumerangului. Documente ale procesului Lucrețiu Pătrășcanu*. Coordonator Mihai Giugariu, București, 1996; L. Betea, *Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceaușescu și Iliescu: convorbiri*, București, 1997; D. Deletant, *România sub regimul comunist*, București, 1997; M. Nedelea, *Istoria României în date 1940-1995*, București, 1997; P. Niculescu-Mizil, *O istorie trăită*, București, 1997; Al. Oșca, V. Popa, *România. O fereastră în Cortina de Fier. Declarația de independență din aprilie 1964*, Focșani, 1997; H. Zilber (Belu), (Șerbulescu Andrei), *Actor în procesul Pătrășcanu. Prima versiune a memoriilor*, ediție G. Brătescu, București, 1997; P. Apostol, *Eu și Gheorghiu-Dej*, București, 1998; S. Brucan, *O biografie între două revoluții: de la capitalism la socialism și retur*. Ediție îngrijită de Alexandru Singer, București, 1998; St. Courtois și colab., *Cartea neagră a comunismului. Crime, teroare și represiune*, București, 1998, (ed. orig. Paris, 1997); I. Diaconescu, *Temnița. Destinul generației noastre*, București, 1998; A. P. Iliescu, *Liberalismul românesc, între succese și iluzii*, București, 1998; I. Iliescu, *Viața politică între violență și dialog*, Cluj-Napoca, 1998; J. Fr. Soulet, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 până în zilele noastre*, Iași, 1998; I. Iliescu, *Încotro – societatea românească?*, București, 1999; S. Curticeanu, *Mărturia unei istorii trăite: imagini suprapuse*, București, 2000; M. Gh. Gaston, *În serviciul României lui Gheorghiu-Dej. Însemnări din viață*, București, 2000; A. Năstase, *Bătălia pentru viitor*, București, 2000; D. Preda, M. Retegan, *1989. Principiul Dominoului*, București, 2000; P. Sfetcu, *13 ani în anticamera lui Dej*, (selecție, introducere și note Lavinia Betea), București, 2000; Gh. Crișan, *Piramida puterii. Oameni politici și de stat din România (23 august 1944-22 decembrie 1989)*, București, 2001; P. Niculescu-Mizil, *De la Comintern la Comunism național*, București, 2001; P. Câmpeanu, *Ceașescu, anii numărătorii inverse*, Iași, 2002; A. Mungiu-Pippidi, *Politica după comunism. Structură, cultură și psihologie politică*, București, 2002; Cr. Păiușan, N. D. Ion, M. Retegan, *Regimul politic din România. O cronologie politică (1945-1989)*, București, 2002; *Stenogramele Ședințelor Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român*, vol. I, 1948, București, 2002; D. Barcan, B. Sterpu, *Regimul comunist în România (decembrie 1947 - decembrie 1989)*, Iași, 2003; P. Groza, *Adio lumii vechi!*,

București, 2003; M. Stănescu, *Organismele politice românești (1948-1965). Documente privind instituțiile și practicile*, București, 2003.

XI. Și a venit decembrie 1989!

Personalități publice-politice. Dicționar, ediția I (1989-1992), ediția II (1992-1994), ediția III (1995-1996), ediția IV (1996-1997), București, 1993, 1994, 1996, 1997; C. Roman, *Ultimele 100 de zile nefaste. Sfârșitul clicii Ceaușescu*. (Traducere din limba engleză: Denis Roman), București, 1990; *Constituția României. 1991*, București, 1991; N. Manolescu, *Dreptul la normalitate: discursul politic și realitatea*, București, 1991; D. Mazilu, *Revoluția furată – Memoriu pentru țara mea*, vol. I, (f. I.), 1991; T. Brateș, *Explozia unei clipe. 22 decembrie 1989, o zi în Studioul 4*, București, 1992; I. Iliescu, *Revoluția trăită*, București, 1994; Idem, *Revoluție și Reformă*, București, 1994; P. Roman, *Libertatea ca datorie*, Cluj-Napoca, 1994, ed. II, București, 2000; VI. Tismăneanu, *Ireparabilul trecut*, București, 1994; P. Țurlea, *Din culisele Parlamentului României*, vol. I (1990-1992), București, 1994, vol. II (1992-1996), București, 2001; I. Iliescu, *Momente de istorie*, vol. I-III, (1989-1992), București, 1995, 1996; A. Năstase, *Acordurile internaționale încheiate de România sau la care România a devenit parte: 1990-1994*, București, 1995; A. Mungiu-Pippidi, *Românii după '89. Istoria unei neînțelegeri*, București, 1995; P. Roman, *România, încotro?*, București, 1995; D. Ștefănescu, *Cinci ani din istoria României. O cronologie a evenimentelor decembrie 1989-decembrie 1994*, București, 1995; V. Arachelian, *Față în față cu Petre Roman*, București, 1996; M. Ionescu-Quintus, *Liberal din tată-n fiu*, București, 1996; *Democracy in Romania*, Stockholm, 1997; VI. Tismăneanu, *Reinventarea politicului. Europa Răsăriteană de la Stalin la Havel*, Iași, 1997; *Corneliu Coposu în fața istoriei*, ediția I, București, 1996; ediția II, București, 1998; D. Patriciu, A. Rusu, *Capitalismul românesc. Un proiect*, București, 1998; D. Ștefănescu, *Doi ani din istoria României. O cronologie a evenimentelor (ianuarie 1995 - ianuarie 1997)*, București, 1998; V. Domenico, *Ceaușescu la Târgoviște. 22-25 decembrie 1989*, București, 1999; U. A. Gabanyi, *Revoluția neterminată*, București, 1999; T. Gallagher, *Democrație și naționalism în România, 1989-1998*, București, 1999; G. Țepelea, *Dezbateri parlamentare*, București, 1999; D. Voiculescu, *Lupta cu noi înșine (România, 1989-1999)*, București, 1999; Al. Radu, *1989-1999. Nevoia schimbării. Un deceniu de pluripartidism în România*, București, 2000; T. Meleşcanu, *Pentru o altfel de politică*, Iași, 2000; Th. Stolojan, *Mandatul Președintelui*, București, 2000; Asociația Pro-Democrația, *Cartea Albastră a democrației – un ghid al instituțiilor centrale din România*, edițiile I, II și III, București, 2001; L. Vlăsceanu, A. Miroiu, *Democrația ca proces. Alegerile 2000*, București, 2001; E. Constantinescu, *Timpul destrămării, timpul zidirii*, (4 vol.: *Cele două fețe ale zidului, Pietre de încercare, Lumea în care trăim, Cărțile schimbării*), București, 2002; A. Mungiu-Pippidi, *Politică după comunism. Structură, cultură și psihologie politică*, București, 2002; Cr. Preda, (coordonator), *România politică în 2001*, București, 2002; Idem, *România postcomunistă și România interbelică*, București, 2002; V. Stoica, *Puterea, un rău necesar*, București, 2002; M. Tudor, A. Gavrilescu, *Democrația la pachet. Elita politică în România postcomunistă*, București, 2002; R. Vasile, *Cursă pe contrasens. Amintirile unui prim-ministru român*, București, 2002; V. Vosgianian, *Mesajul dreptei românești. Tendințe și modernitate*, București, 2002; *Who's who in Romania*, București, 2002; Al. Radu, *Partidele politice românești după 1999*, București, 2003; S. Stoica, *Dicționarul partidelor politice din România (1989-2003)*, ediția III revizuită și adăugită, București, 2003; I. Iliescu (în dialog cu Vladimir Tismăneanu), *Marele șoc din finalul unui secol scurt*, București, 2004; S. Stoica, *România 1989 – 2004. O istorie cronologică*, București, 2004.

Ion BULEI, Octavian ZAMFIRESCU